

Godišnji izveštaj
Energoprojekt Hidroinženjering a.d.
za 2012. godinu

Beograd, april 2013.

U skladu sa članom 50. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), **Energoprojekt Hidroinženjering a.d. iz Beograda, MB: 07023065** objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU

S A D R Ž A J

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT HIDROINŽENJERING A.D. ZA 2012. GODINU
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)
2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI ZA 2012. GODINU
3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA
4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT HIDROINŽENJERING A.D. ZA 2012.

(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)

Република Србија
Агенција за привредне регистре
Регистар финансијских извештаја
и података о бонитету

ЗАХТЕВ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

ПОДАЦИ О ОБВЕЗНИКУ

Пословно име	ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.				
Матични број	07023065	ПИБ	100001476	Општина	NOVI BEOGRAD
Место	BEOGRAD	ПТТ број	11070		
Улица	BUL. MIHAILA PUPINA	Број	12		

ВРСТА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

редовни годишњи финансијски извештај за 2012. годину.

РАЗВРСТАВАЊЕ

У складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији, а на основу података из финансијског извештаја за 2012. годину, обвезник се разврстао као правно лице.

НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ОБАВЕШТЕЊА О УТВРЂЕНИМ НЕДОСТАЦИМА/ПОТВРДЕ О РЕГИСТРАЦИЈИ

Начин доставе	<input type="text" value="Обвезнику на регистровану адресу."/>		
Назив	<input type="text"/>		
Општина	<input type="text"/>		
Место	<input type="text"/>	ПТТ број	<input type="text"/>
Улица	<input type="text"/>	Број	<input type="text"/>

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ОДГОВОРНОМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

Назив/име и презиме	2509960719007-Vesna Zekovic		
Место	Beograd		
Улица	Mestrovicheva	Број	48
E-mail	d.joldic@ephydro.com		
Телефон	0113101158		

ИЗЈАВА: Гарантујем тачност унетих података

Законски заступник обвезника			
Својеручни потпис			
Име	<input type="text" value="Bratislav"/>		
Презиме	<input type="text" value="Stišović"/>		
ЈМБГ	<input type="text" value="2803958710154"/>		

Popunjiva pravno lice - preduzetnik					
07023065 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001476 PIB			
Popunjiva Agencija za privredne registre					
750 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26			
Vrsta posla					

Naziv : ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005017275666

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		301593	340181
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1.	3889	3375
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	10.2.	286278	326696
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028(deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		286278	326696
024, 027(deo), 028(deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	10.3.	11426	10110
030 do 032, 039(deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		419	429
033 do 038, 039(deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		11007	9681
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		562588	471874
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.4.	8250	7499
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		554338	464375
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.5.	393539	338548
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.5.	0	1682
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018	10.6.	29531	41817
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.7.	91816	81109

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.8.	39452	1219
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021	10.22		
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		864181	812055
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		864181	812055
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	10.24.	813999	447950
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		538131	524559
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.10.	289247	289247
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.11.	14682	14682
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.12.	113067	143583
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106	10.12.	97	117
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107	10.12.		
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.13.	121038	76930
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		307161	273977
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.14.	15624	13561
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113	10.15.	13471	943
414, 415	1. Dugorocni krediti	114		13121	0
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		350	943
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		278066	259473
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	10.17.	78767	31957
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.18.	130924	162182
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.19.	60549	49047
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20	5640	16287
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122	10.21.	2186	0

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	10,22	18889	13519
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		864181	812055
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	10,24	813999	447950

u BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zecolema

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj		100001476 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla		19 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005017275673

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		663368	628177
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	660964	625791
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203	9.2.		
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204	9.3.		
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205	9.3.		
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.4.	2404	2386
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		640321	603252
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.5.	30578	29006
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.6.	427393	361136
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.7; 9.8	7474	14902
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.9; 9.10.	174876	198208
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213	9.15	23047	24925
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.11.	33780	20853
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.12.	28318	19945
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.13.	154	9552
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.14.	4844	26591
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.15.	23819	8794
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	9.15.	23819	8794
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK		9.16.		
721	1. Poreski rashod perioda	225		1595	1492
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		1395	469
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229	9.16.	20829	6833
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Å". NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU, _____ dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zenolent

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005017275680

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	534041	499191
1. Prodaja i primljeni avansi	302	532291	497229
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	119	153
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1631	1809
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	614869	491296
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	281519	175174
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	273978	278421
3. Placene kamate	308	2765	2154
4. Porez na dobitak	309	990	1543
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	55617	34004
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	7895
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	80828	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	30917	14581
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	0	5403
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅ...Åkih sredstava	315	0	1175
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	30195	5206
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	714	1233
5. Primljene dividende	318	8	1564
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	24355	11213
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅ...Åkih sredstava	321	7897	11213
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	16458	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	6562	3368
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324		

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	91737	0
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	91737	0
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	11641	29646
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	11026	28323
3. Finansijski lizing	332	615	1323
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	80096	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	29646
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	656695	513772
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	650865	532155
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	5830	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	18383
Å...Å. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	81109	98931
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	6297	5092
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	1420	4531
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	91816	81109

u BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zecolent

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005017275703

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
		AOP	AOP	AOP	AOP	AOP	AOP		
	1	2	3	4	5				
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	279305	414	9942	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	279305	417	9942	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	279305	420	9942	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	279305	423	9942	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	279305	426	9942	439		452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	13794	466	143303	479	226	492	1861
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	13794	469	143303	482	226	495	1861
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	888	470	280	483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484	109	497	1861
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	14682	472	143583	485	117	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	14682	475	143583	488	117	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476		489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	30516	490	20	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	14682	478	113067	491	97	504	

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	70984	518		531		544	515693
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	70984	521		534		547	515693
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	6833	522		535		548	8001
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	887	523		536		549	865
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	76930	524		537		550	524559
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	76930	527		540		553	524559
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	44609	528		541		554	44609
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	501	529		542		555	31037
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	121038	530		543		556	538131

Red. br.	OPIS	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU, _____ dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zecolemit

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS

7005017275697

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	4	4
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	206	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	15881	12506	3375
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1332	XXXXXXXXXXXX	1332
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	2160	XXXXXXXXXXXX	818
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15053	11164	3889
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	561152	234456	326696
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	13101	XXXXXXXXXXXX	13101
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	85252	XXXXXXXXXXXX	53519
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	489001	202723	286278

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	8250	7499
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	8250	7499

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	279305	279305
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	9942	9942
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	289247	289247

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	681232	681232
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	279305	279305
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	279305	279305

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	389003	334634
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	124284	132345
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	13806	17379
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	280974	320688
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	233225	191566
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	24263	21849
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	37947	33984
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	8	1564
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	388	888
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	54203	51307
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1158101	1106204

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	17706	17153
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	292902	247097
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	39426	35243
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	48446	41625
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1568	1563
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	45051	35608
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	75902	120694
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	2217	2660
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	4578	14902
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	6083	5090
553	13. Troškovi platnog prometa	663	15396	7860

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	258	321
555	15. Troškovi poreza	665	17856	16545
556	16. Troškovi doprinosa	666	848	762
562	17. Rashodi kamata	667	2765	1917
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	2765	1917
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	2205	1690
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	2397	288
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	578369	552935

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	843	1386
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	714	1233
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	240	1564
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	1797	4183

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

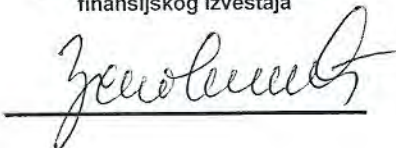
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U BEOGRADU, _____ dana 27.2. 2013. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Налог за уплату

уплатилац

ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

износ

3.000,00

сврха

накнада за регистрацију и објављивање регистрованих
финансијских извештаја

рачун примаоца

840-29775845-87

позив на број

09-07023065

прималац

Агенција за привредне регистре, Бранкова 25, 11000 Београд

ENERGOPROJEKT HIDROINŽENJERING A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, februar 2013. godine

S A D R Ź A J

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	6
3. VLASNIČKA STRUKTURA	6
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	12
7.1. Procenjivanje.....	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta.....	13
7.3. Prihodi.....	14
7.4. Rashodi	16
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....	16
7.6. Porez na dobitak.....	17
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	21
7.9. Finansijski lizing.....	23
7.10. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	23
7.11. Investicione nekretnine	24
7.12. Zalihe	25
7.13. Stalna sredstva namenjena prodaji.....	25
7.14. Finansijski instrumenti.....	26
7.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29
7.16. Kratkoročna potraživanja.....	29
7.17. Finansijski plasmani.....	31
7.18. Obaveze	31
7.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.20. Naknade zaposlenima	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU... 36	
8.1. Kreditni rizik.....	37
8.2. Tržišni rizik.....	40
8.3. Rizik likvidnosti.....	42
8.4. Upravljanje rizikom kapitala.....	43
9. BILANS USPEHA..... 46	
9.1. Prihodi od prodaje.....	46
9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	47
9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	47
9.4. Ostali poslovni prihodi.....	47
9.5. Troškovi materijala	48
9.6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	48

9.7.	Troškovi amortizacije	49
9.8.	Troškovi rezervisanja.....	50
9.9.	Troškovi proizvodnih usluga	53
9.10.	Nematerijalni troškovi	54
9.11.	Finansijski prihodi	55
9.12.	Finansijski rashodi	56
9.13.	Ostali prihodi	57
9.14.	Ostali rashodi	58
9.15.	Dobitak pre oporezivanja.....	59
9.16.	Porez na dobitak i neto dobitak.....	60
9.17.	Neto dobitak po akciji.....	60
10.	BILANS STANJA	61
10.1.	Nematerijalna ulaganja	61
10.2.	Nekretnine, postrojenja i oprema	62
10.3.	Dugoročni finansijski plasmani	63
10.4.	Zalihe i dati avansi	64
10.5.	Kratkoročna potraživanja.....	64
10.6.	Kratkoročni finansijski plasmani	66
10.7.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	67
10.8.	Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	67
10.9.	Promene na kapitalu.....	69
10.10.	Osnovni kapital	70
10.11.	Rezerve	71
10.12.	Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	71
10.13.	Neraspoređeni dobitak	72
10.14.	Dugoročna rezervisanja	73
10.15.	Ostale dugoročne obaveze	74
10.16.	Obaveze po osnovu dugoročnog lizinga	74
10.17.	Kratkoročne finansijske obaveze	75
10.18.	Obaveze iz poslovanja	76
10.19.	Ostale kratkoročne obaveze	77
10.20.	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	78
10.21.	Obaveze po osnovu poreza na dobitak.....	78
10.22.	Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	78
10.23.	Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	80
10.24.	Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva	81
11.	HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	82
12.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	82
13.	POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	84
14.	DOGADJAJI NAKON BILANSA STANJA	87

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

Sedište	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj	07023065
Šifra i naziv delatnosti	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
Poreski identifikacioni broj	100001476

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice , a na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 22.maja 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.10069/02 od 9.09.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8069 od 17.5.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo sa oko 95% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je projektovanje, konsalting i inženjering hidroenergetskih, vodoprivrednih i infrastrukturnih objekata i sistema.

Društvo je matično društvo koje sa zavisnim društvom – ino kompanija ENHISA Peru, čini **grupaciju**:

- Energoprojekt Hidroinženjering a.d.

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	
Naziv zavisnog pravnog lica	% vlasništva
Ino kompanija ENHISA Peru	*

*Ino kompanija ENHISA Peru je u zvaničnom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. i data na upravljanje Energoprojekt Hidroinženjering a.d.

Niže se daje pregled 18 pogona u inostranstvu (dalje u tekstu ino entiteti) koji zajedno sa matičnim preduzećem u zemlji čine finansijske izveštaje "Energoprojekt Hidroinženjering" a.d. Beograd.

Redni broj	Broj	Naziv pogona
1.	055	Tekeze Etiopija
2.	065	Chiffa Alžir
3.	072	Podzemne vode Alžir
4.	074	Orsec I Alžir
5.	075	Orsec II Alžir
6.	090	Sv. Petka Makedonija
7.	091	Olmos Peru
8.	092	Ourkiss Alžir
9.	06	HE Piva Crna Gora
10.	11	MHE Dub, Rogatica, R.Srpska
11.	10	Setif Alžir
12.	15	Kufranja Jordan
13.	11105	Bouzina Alžir
14.	12010	Tarzout
15.	08	Seklafa

16.	09	Beni Slimane
17.	12	Soubella
18.	14	Đedra

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Sistema "Energoprojekt", Beograd.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine : 206 radnika
- 2011. godine : 195 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane Odbora direktora dana 27.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Bratislav Stišović - Direktor
- Dragan Joldić - Direktor za finansije i računovodstvo
- Bogdan Uzelac - Direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 94,84% dok ostatak čine mali akcionari sa 4,63% i druga pravna lica sa 0,53%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),

- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupaju od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 14.12.2012. godine na 13. Sednici Odbora direktora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva, Statut Društva itd.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za

momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

Procena je rukovodstva Društva da, shodno načelu opreznosti i u skladu sa tačkom 7.3. ovih Napomena, kao i koristeći metode saglasne MRS 11, Društvo prihoduje samo overeni deo izvršenih radova, uz puno priznavanje nastalog troška.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano

poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2012.	31.12.2011.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Saglasno MRS 11, kada se ishod ugovora o izgradnji može pouzdano proceniti, prihod po osnovu ugovora i troškovi povezani sa ugovorom o izgradnji se priznaju kao prihodi i rashodi, odnosno u zavisnosti od stepena izvršenja ugovora na kraju izveštajnog perioda.

U slučaju ugovora sa fiksnom cenom, ishod ugovora o izgradnji može se pouzdano proceniti kada su zadovoljeni svi sledeći uslovi:

- ukupan prihod po osnovu ugovora se može pouzdano odmeriti,
- verovatno je da će ekonomske koristi od ugovora prispeti u entitet,
- i troškovi izvršavanja ugovornih radova i stepen završenosti radova na kraju izveštajnog perioda mogu se pouzdano odmeriti; i
- ugovorni troškovi pripisivi ugovoru mogu se jasno utvrditi i pouzdano odmeriti da bi se stvarni troškovi po osnovu ugovora mogli porediti sa ranijim procenama.

U slučaju ugovora sa naknadnim uvećanjem troška, ishod ugovora o izgradnji može se pouzdano procenjivati kada su zadovoljeni svi sledeći uslovi:

- verovatno je da će ekonomske koristi povezane sa ugovorom prispeti u entitet; i
- ugovorni troškovi pripisivi ugovoru, bez obzira na to da li se posebno naknađuju ili ne, mogu se jasno utvrditi i pouzdano odmeriti.

Stepen izvršenja ugovora se može utvrditi na različite načine. Entitet koristi metod kojim se pouzdano meri obavljeni posao. U zavisnosti od prirode ugovora, metodi mogu obuhvatati:

- proporciju troškova po osnovu ugovora napravljenih za posao obavljen do datog datuma u odnosu na procenjene ukupne ugovorne troškove,
- pregled obavljenog posla; ili
- završavanje fizičkog obima ugovornih radova.

Kada se ishod ugovora o izgradnji ne može pouzdano proceniti:

- prihod se priznaje samo za one nastale troškove po osnovu ugovora za koje je verovatno da će se nadoknaditi; i
- troškovi po osnovu ugovora se priznaju kao rashod u periodu u kom su nastali.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U **okviru poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, negativne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim

periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

Nematerijalna imovina se amortizuje tokom njenog *korisnog veka trajanja*, pod kojim se podrazumeva vremenski period u toku kojeg se očekuje da će nematerijalna imovina u Društvu biti raspoloživa za korišćenje.

Ako nematerijalna imovina nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, maksimalan koristan vek trajanja je određen važenjem tih prava, osim u slučaju kada se ugovorna ili zakonska prava prenose za ograničeni period koji se može obnoviti, kada koristan vek trajanja može da uključi i period obnove, ali samo u slučaju da postoje dokazi da Društvo može izvršiti obnovu bez značajnijih troškova.

Koristan vek trajanja se proverava na kraju svake finansijske godine i ako se novim procenama utvrdi da postoje značajne razlike u odnosu na prethodne procene, amortizacioni period se prilagođava novim procenama.

Promena korisnog veka trajanja se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Amortizacija nematerijalne imovine se vrši primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda).

Iznos koji se amortizuje predstavlja nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo nematerijalno sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Za rezidualnu vrednost nematerijalne imovine se uvek pretpostavlja da je nula, osim u slučajevima: kada postoji obaveza treće strane da kupi nematerijalnu imovinu na kraju njenog veka trajanja; ili kada postoji aktivno tržište nematerijalne imovine, uz pretpostavku da će takvo tržište postojati i na kraju veka trajanja imovine, kada se rezidualna vrednost može utvrditi pozivanjem na to tržište.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu. Rezidualna vrednost se proverava na kraju svake godine i njena promena u odnosu na prethodne procene se obuhvata u skladu sa relevantnim odredbama MRS 8.

Obračun amortizacije počinje kada imovina postane raspoloživa za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se prema važećim zakonskim propisima.

Nematerijalna ulaganja koja su, prema *MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja*, klasifikovana kao sredstva koja su namenjena prodaji, na datum

bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva (nematerijalna ulaganja namenjena prodaji) i procenjuju se po nižoj vrednosti od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme **vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.**

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda).

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja (na primer, zemljište).

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost), se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Pri utvrđivanju *korisnog veka trajanja sredstva*, to jest vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja;
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.;
- tehnička i komercijalna zastarelost kao i
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i uz pretpostavku da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstava se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata na osnovu MRS 8.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će u preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Obračun amortizacije, na osnovu odredaba MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, počinje kada nekretnina, postrojenje i oprema postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno za funkcionisanje na način kako to predviđa menadžment Društva.

Obračun amortizacije prestaje kada se stavka nekretnina, postrojenja i opreme isknjiži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja. Dakle, amortizacija se obračunava i kada se nekretnine, postrojenja ili oprema ne koristi, odnosno i kada se ne koristi aktivno, ako sredstvo nije reklasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

7.10. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.11. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.12. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

7.13. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno

povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.14. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer

vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknadno odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih

instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.16. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja. Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za popis obaveza i potraživanja, donosi Odbor direktora u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, nakon razmatranja i predloga Komisije za popis obaveza i potraživanja u okviru redovnog popisa, ili na predlog stručnih službi u toku godine, donosi Odbor direktora u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.17. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.18. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i

ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja.

Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem

promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.20. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja korišće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta

onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo izloženo različitim vrstama rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeње vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeње vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjeње vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeње vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kupci u zemlji</i>		
JP Elektroprivreda Srbije, Beograd	61.773	22.562
HE Đerdap, Kladovo	21.863	7.902
Drinsko Limske HE Bajina Bašta	11.598	3.520
JP za vodosnabdevanje Rzav, Arilje	4.654	764
Rovni, Valjevo	2.049	2.248
JVP Srbijavode, Beograd	2.487	24.123
REV doo, Beograd	17.986	36.498
Ostali	10.793	2.071
Svega	133.203	99.688
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ANBT Ourkis Z-92 Alžir	19.074	60.680
ANRH Alžir Z-072	20.541	19.277
Z-065 Ministarstvo vod. resursa Alžira	1.603	19.964
Z-074 ANBT Orsec 1 Centar	13.022	15.732
Z-075 ANBT Orsec 2 Istok	20.252	19.208
Colenko Power Engineering 08029	0	6.051
Riko Ljubljana Z-090	18.456	16.983
Z-015 Jordan	9.094	5.968
Z-010 Setif, Alžir	7.778	11.134
Z-091 Peru	15.321	10.381
Z-11105 Bouzina, Alžir	39.546	8.865
EPRS, Rep. Srpska	14.746	12.505

Z-12010 Tarzout, Alžir	5.555	0
Z-08 Seklafa, Alžir	17.655	0
Z-09 Beni Slimane, Alžir	27.024	0
Z-12 Soubella, Alžir	5.596	0
Colenko Power Engineering 10137	6.001	0
EPCG, Nikšić	5.316	0
Ostali	9.220	28.198
Svega	255.800	234.946
UKUPNO	389.003	334.634

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	144.463	129.997
0-30 dana od dospeća	9.382	45.201
30 - 60 dana od dospeća	28.381	14.675
60 - 90 dana od dospeća	21.638	37.373
preko 90 dana od dospeća	185.139	107.388
UKUPNO	389.003	334.634

Nedospela potraživanja od kupaca dospevaju shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	2012.
	Z-092 Ourkiss
Direkcija Lazarevac	69
Helion d.o.o.	93
UKUPNO	675

Umanjenje vrednosti je izvršeno na bazi realne procene naplativosti potraživanja i radi se o iznosima daleko ispod praga materijalne značajnosti.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno US dolarima, kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi negativne kursne razlike.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u EUR</i>		<i>Obaveze u EUR</i>	
<i>2012.</i>		<i>2012.</i>	
3.262.000		2.217.000	

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Uz nepromenjene ostale varijable, fluktuacija nacionalne valute bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	2012.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA u 000 RSD	11.884

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Euribor).

Ne očekuje se bitan uticaj eventualne promene kamatnih stopa na konačni rezultat.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
EP Holding	54.778	89.164
EP Garant	0	792
EP Visokogradnja	1.402	2.871
EP Entel	1.072	3.197
EP Energodata	847	763
EP Niskogradnja	6.197	5.815
Republički hidrometerološki zavod	1.760	0
Beogradske elektrane	689	586
Proautor	833	1.006
Hidrogrupa	0	7.061
Institut Siniša Stanković	248	1.578
AOFI	701	0
Ostali	2.687	4.423
Svega	71.214	117.256
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Tehnički institut Bijeljina	2.157	1.035
Zigma Gacko	2.761	4.328
Ostali	1.620	90
Svega	6.538	5.453
UKUPNO	77.752	122.709

Društvo ne daje instrumente obezbeđenja izuzev za EP Holding, prema kome su obaveze izmirivane na vreme.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	9.023	21.328
0-30 dana od dospeća	4.891	11.930
30 - 60 dana od dospeća	3.404	6.055
60 - 90 dana od dospeća	2.517	5.572
preko 90 dana od dospeća	57.917	77.824
UKUPNO	77.752	122.709

Analizom strukture svih dobavljača, kako internih tako i eksternih, potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji Likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	2,02	1,82
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1,85	1,78
Gotovinski ratio likvidnosti		0,33	0,31
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	284.522	212.401

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2012. godine nije umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje bi ukazule na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

U toku 2012 Društvo je ,pravilnom politikom vođenja gotovinskog toka, bilo likvidno i bez ikakvih posledica na poslovne procese. I uzimanje kratkoročnih kredita je bilo isključivo u cilju prevazilaženja nepredvidive dinamike naplate iz Alžira i prefinansiranje poslova nadzora na izgradnji 3 brane u Alžiru. Izmirenje obaveze je i ugovorno vezano za prilive od Klijenata I vršene su konstantne , I usmene I pisane, urgencije naplate. U narednom periodu će se , usled objektivnih okolnosti, još intenzivnije raditi na obezbeđenju likvidnosti Društva.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih

sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	20.829	6,833
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	524.559	515.693
Kapital na kraju godine	538.131	524.559
Svega	531.345	520.126
Stopa prinosa na sopstveni kapital	3,9	1,3

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala mogu oceniti kao zadovoljavajući, zbog utrošene stope prinosa na kapital.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze	307.161	273.977
Ukupna sredstva	864.181	812.055
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,36	0,34
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	538.131	524.559
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	29.095	14.504
Svega	509.036	510.055
Ukupna sredstva	864.181	812.055
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,59	0,63

Iz navedenih pokazatelja je moguće zaključiti da se radi o stabilnoj finansijskoj strukturi, kao trend koji se nastavlja i u 2012. godini.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	278.066	259.473
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	121.347	122.296
Svega	156.719	136.547
Kapital	538.131	524.559
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0,29	0,26

U 2012. godini je došlo do malog uvećanja racia neto zaduženosti zbog predfinansiranja novougovorenih poslova u Alžiru.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem**, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	0	0
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	1.430	0
Svega	1.430	0
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	0	0
Prihodi od prodaje usluga	294.328	291.256
Svega	294.328	291.256
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	0	0
Prihodi od pružanja usluga	365.206	334.535
Svega	365.206	334.535
UKUPNO	660.964	625.791

U 2012 godini je došlo do uvećanja poslovnih prihoda što je i rezultiralo većom poslovnom dobiti.

U sledećoj tabeli su dati najznačajniji kupci:

Kupci zemlja:	Iznos:
JP EPS, Beograd	74.663
REV d.o.o. Beograd	54.049
HE Đerdap, Kladovo	44.696
Drinsko Limske HE, HE Bajina Bašta	28.126
Sistema Rinova d.o.o., Beograd	15.410
JVP Srbijavode, Beograd	12.377
PD Ibarske Hidroelektrane d.o.o., Kraljevo	11.510
JP za vodosnabdevanje Rzav, Arilje	9.592
Drinsko Limske HE, Nova Varoš	8.829

Kupci inostranstvo:

Iznos:

Nacionalna agencija za brane i transfere, Alžir	97.852
Consortio M.P, Peru	46.889
Consortio A. Piura, Peru	44.893
Elektroprivreda Republike Srpske a.d. Trebinje	36.380
Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić	28.476
Ministarstvo voda, Jordan	27.192
AF Colenco, Švajcarska	24.733
Tractabel, Francuska	21.722

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe	0	0
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	0	0
UKUPNO	0	0

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	0	0
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	0	0
UKUPNO	0	0

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihod od zakupnina	2.404	2.386
Ostali poslovni prihodi	0	0
UKUPNO	2.404	2.386

Prihod od zakupnina se odnosi na izdavanje poslovnog prostora Energoprojekt Garantu, a ostali poslovni prihodi se odnose na iznajmljivanje vozila na projektu Alto Piura saglasno ugovoru.

9.5. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	0	0
Troškovi ostalog materijala	12.872	11.853
Troškovi goriva i energije	17.706	17.153
UKUPNO	30.578	29.006

Troškovi ostalog materijala se odnose na nabavku tonera i ostalih kancelarijskih materijala obzirom da se svi projekti finalizuju u sedištu Društva.

Troškovi goriva i energije imaju visoke vrednosti što je u korelaciji sa velikim brojem ekspertskih i terenskih putovanja u zemlji i okruženju.

9.6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	292.902	247.097
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	39.426	35.243
Svega	332.328	282.340
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	48.446	41.625
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.568	1.563
Ostali lični rashodi i naknade	45.051	35.608
UKUPNO	427.393	361.136

Troškovi zarada i naknada zarada su ostvareni u očekivanom iznosu sa izvesnim povećanjem u odnosu na planske vrednosti i u odnosu naprethodnu godinu, ali daleko ispod relativnog povećanja ukupne dobiti Društva za 2012 godinu. Dalje, počev od maja 2012. obračunate su ino zarade na tri velika ugovora u nadzoru izgradnje brana u Alžiru.

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva na ime ino dnevnic tj. ekspertskih putovanja u inostranstvo i isplaćene obaveze prema radnicima saglasno KU.

9.7. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	818	1.659
Amortizacija nekretnina	27	6.333
Amortizacija postrojenja i opreme	3.733	6.910
Amortizacija investicionih nekretnina	0	0
UKUPNO	4.578	14.902

Saglasno novom Pravilniku o računovodstvu i MRS 8 te studiji ovlašćenog procenjivača, procenjena rezidualna vrednost poslovne zgrade je veća od sadašnje vrednosti te nije obračunata amortizacija za 2012 godinu, a prikazana amortizacija nekretnina obuhvata amortizaciju neotkupljenih stanova.

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 8.569 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet procene, bude niža za 262.379 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene,

pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.8. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	2.896	0
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova	0	0
Ostali troškovi rezervisanja	0	0
UKUPNO	2.896	0

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena

godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i
- treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i
- diskontna stopa od 10% .

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok

dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata

prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

9.9. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	50.576	93.332
Troškovi transportnih usluga	8.070	5.787
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	5.082	5.217
Troškovi zakupnina	2.217	2.660
Troškovi sajmovi	0	0
Troškovi reklame i propagande	2.206	3.734
Troškovi ostalih usluga	7.751	9.964
UKUPNO	75.902	120.694

Imajući u vidu specifičnu delatnost Kompanije, veliki deo ugovorenih poslova mora biti u podugovaranju kroz tzv. Posebno ugovorene radove. Radi se o kupovini satelitskih snimaka, specijalnim istražnim radovima, ekspertizama I slično. Angažovane su renomirane kompanije kao što su HG Hidrogrupa, Zigma-Crna Gora I BiH, ImaGem-Peru, Institut društvenih nauka, Institut za biološka istraživanja, Geojanja, Hidrozavod DTD, Vekom Geo, Tehnički institut-Bijeljina, Republički hidrometeorološki zavod, Cepting, Brodarski institut- Hrvatska, Institut za gradjevinarstvo–Banja Luka I drugi.

Troškovi transportnih usluga su dominantno vezani sa velikim brojem putovanja u zemlji I inostranstvu a iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na održavanje poslovne zgrade I održavanje osnovnih sredstava.

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup poslovnog prostora u inostranstvu , konkretno u Alžiru I Jordanu.

Troškovi reklame i propagande se najviše odnose na troškove reklame I propagande u zemlji a vezani su za promociju Kompanije.

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na obnovu registracije licenci (Microsoft).

Pored ovoga **troškovi ostalih usluga** se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr.

9.10. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi neproizvodnih usluga	19.465	13.645
Troškovi reprezentacije	4.515	3.854
Troškovi premija osiguranja	6.083	5.090
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	15.396	7.860
Troškovi članarina	258	321
Troškovi poreza i doprinosa	18.704	17.629
Ostali nematerijalni troškovi	34.553	29.115
UKUPNO	98.974	77.514

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, redovnog dvogodišnjeg sistematskog pregleda zaposlenih, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa, i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka kako u zemlji tako u inostranstvu (odnos 1:1)

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (osiguranje zaposlenih u zemlji I inostranstvu, professional indemnity itd).

U strukturi **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** dominiraju bankarske usluge jer neprihvatanje srpskih banaka dovodi do višestrukog povećanja ostvarenih troškova po ovom osnovu. Visina ovih troškova je u direktnoj srazmeri sa povećanjem vanbilansne pasive po osnovu novoizdatih garancija, prvenstveno za poslove nadzora u Alžiru. Odnos troškova platnog prometa u zemlji I inostranstvu je 1:14 u korist drugih.

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, penali za nezapošljavanje invalida kao I troškovi svih poreza u inostranstvu prema lokalnom zakonodavstvu.

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl., a usluge Holdinga, saglasno Ugovoru, čine najveću stavku, tj. 31.567 hiljada RSD.

9.11. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	0	0
Prihodi od kamate po drugim osnovama	843	1.386
Svega	843	1.386
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	387
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	49	753
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	30.719	15.220
Svega	30.768	16.360
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.978	1.454
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	0	0
Ostali finansijski prihodi	191	1.653
UKUPNO	33.780	20.853

Kretanje deviznog kursa u toku 2012 godine je uslovalo da društvo ostvari velike **pozitivne kursne razlike** koje čine najveću stavku u okviru finansijskih prihoda.

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je prihodovanje kamata po osnovu dinarskih i deviznih depozita u bankama.

9.12. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	0	0
Rashodi od kamate po drugim osnovama	2.765	1.917
Svega	2.765	1.917
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	6.113	357
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	479	546
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	16.549	14.748
Svega	23.141	15.651
Rashodi od efekata valutne klauzule	2.411	2.376
Ostali finansijski rashodi	1	1
UKUPNO	28.318	19.945

Najznačajniji finansijski rashodi su rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika koje su posledica fluktuacija stranih valuta, pogotovu US dolara kao i iz odnosa sa matičnim pravnim licem (EP Holding).

9.13. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	0	619
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	0	2.293
Viškovi	0	
Naplaćena otpisana potraživanja	0	3.228
Prihodi od smanjenja obaveza	130	3.323
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	0	
Prihodi od ukidanja rezervisanja	0	56
Ostali nepomenuti prihodi	24	33
Svega	154	9.552
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine	0	0
Nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Zaliha	0	0
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
Ostale imovine	0	0
Svega	0	0
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	154	9.552
Dobitak poslovanja koje se obustavlja	0	0
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	0	0
UKUPNO	154	9.552

Prihodi od umanjenja obaveza se odnose na prihodovanje zastarelih obaveza iz 2003. godine (dominantno domaći dobavljači).

9.14. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	0	0
Manjkovi	0	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	513	3.776
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	0	0
Ostali nepomenuti rashodi	4.169	509
Svega	4.682	4.285
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine	0	0
Nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Zaliha materijala i sirovine	0	0
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana	162	22.306
Ostale imovine	0	0
Svega	162	22.306
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	4.844	26.591
Gubitak poslovanja koje se obustavlja	0	0
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	0	0
UKUPNO	4.844	26.591

Dominantne stavka u okviru **ostalih rashoda** su donacija Savezu distrofičara Srbije, sponzorstvo OK Crvena Zvezda, kao i penali i naknade štete.

9.15. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	663.368	628.177
Poslovni rashodi	640.321	603.252
Poslovni rezultat	23.047	24.925
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	33.780	20.853
Finansijski rashodi	28.318	19.945
Finansijski rezultat	5.462	908
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	154	9.552
Ostali rashodi	4.844	26.591
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-4.690	-17.039
<i>Efeti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	0	0
Rashod	0	0
Neto efekat	0	0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	697.302	658.582
UKUPNI RASHODI	673.483	649.788
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	23.819	8.794

9.16. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	23.819	8.794
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	-1.673	11.056
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	0	2.293
Oporeziva dobit	22.146	17.557
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	27.611	2.293
Poreska osnovica	49.757	19.850
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	4.976	1.985
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	-3.381	493
Obračunati porez po umanj enju	1.595	1.492
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	23.819	8.794
Poreski rashod perioda	-1.595	-1.492
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	-1.395	-469
Neto dobitak/gubitak	20.829	6.833

Kapitalni dobitak je nastao po osnovu saglasnih knjiženja vezanih za Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti kompenzacionim aranžmanom.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu.

Obračun poreza na dobitak vrši se po stopi od 10% u skladu sa poreskim propisima, odvojeno za poslovni i kapitalni podbilans. Vrši se usklađivanje pojedinih pozicija prihoda i rashoda, a poreska osnovica se umanjuje za gubitke ranijih godina i prihode od dividendi i udela u dobiti kod pravnih lica rezidenata.

9.17. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	20.829	6.833
Prosečan broj akcija tokom godine	681.232	681.232
Neto dobitak po akciji u dinarima	30,58	10,03

U odnosu na prethodnu godinu neto dobitak po akciji je 3 puta veći.

10. BILANS STANJA**10.1. Nematerijalna ulaganja**

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (01.01.2012.)	1.195		14.686	15.881
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine			1.332	1.332
Prenos sa jednog oblika na drugi	(1.195)		1.195	0
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.160)	(2.160)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			15.053	15.053
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.01.2012.)			12.506	12.506
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			818	818
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.160)	(2.160)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			11.164	11.164
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 01.01.2012.	1.195	0	2.180	3.375
Stanje 31.12.2012.	0	0	3.889	3.889

Ostala nematerijalna ulaganja se odnose na licence za korišćenje specijalizovanih softvera.

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za neekret., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (01.01.2012.)		486.896	74.256			561.152
Korekcije početnog stanja						
Nove nabavke u toku godine			6.564		6.537	13.101
Prenos sa jednog oblika na drugi						
Revalorizacija - efekti procene						
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(79.558)	(5.694)			(85.252)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		407.338	75.126		6.537	489.001
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.01.2012.)		181.574	52.882			234.456
Korekcije početnog stanja						
Amortizacija za 2012. godinu		27	3.733			3.760
Prenos sa jednog oblika na drugi						
Revalorizacija - efekti procene						
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(29.823)	(5.670)			(35.493)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		151.778	50.945			202.723
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 01.01.2012.	0	305.322	21.374	0	0	326.696
Krajnje stanje 31.12.2012.	0	255.560	24.181	0	6.537	286.278

Dominantna je vrednost građevinskih objekata u zemlji (poslovna zgrada Energoprojekt).

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
JUBMES	419	429
Svega	419	429
UKUPNO	419	429
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dati dugoročni zajmovi zavisnim društvima		
Dugoročni stambeni kreditni dati zaposlenima	797	808
Ostalo	10.210	8.873
Svega	11.007	9.681
UKUPNO	11.426	10.110

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** najznačajnija stavka je dugoročni depozit na ime kolaterala za garanciju na projektu Alto Piura, Peru, kroz ostale dugoročne finansijske plasmane.

Dugoročni krediti dati radnicima datiraju iz 2000 godine I dati su beskamatno jer se radi o malim iznosima I socijalnog su karaktera.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Materijal	0	0
Sitan inventar	0	0
Nedovršeni proizvodi	0	0
Gotovi proizvodi	0	0
Roba	0	0
Dati avansi	9.673	8.922
Minus: ispravka vrednosti	-1.423	-1.423
UKUPNO	8.250	7.499

Dati avansi se odnose na avanse date za realizaciju podizvodjačkih ugovora koji su još u fazi realizacije.

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	0	0
Kupci – ostala povezana pravna lica	87	87
Kupci u zemlji	135.473	101.796
Kupci u inostranstvu	316.337	291.576
Minus: Ispravka vrednosti	-62.894	-58.825
Svega	389.003	334.634
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	185	1.330
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	185	1.330
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	10	25
Potraživanja od zaposlenih	2.658	1.885
Potraživanja od državnih organa i organizacija	0	0
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	0	1.682
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih	1.144	0

poreza i doprinosa		
Ostala potraživanja	539	674
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	4.351	4.266
UKUPNO	393.539	340.230

Za 2012 godinu je karakterističan veći porast potraživanja u zemlji u odnosu na inostranstvo. To je posledica problema likvidnosti najvažnijeg partnera Društva u zemlji, JP EPS sa svojim kompanijama, pogotovu u drugoj polovini godine. Ipak, važno je napomenuti da je od početka 2013. godine od JP EPS sistema naplaćeno 61.709.223,94 dinara, što bitno menja stanje na dan izrade bilansa.

Što se ino potraživanja tiče, važno je napomenuti da sa radi isključivo o institucionalnim investitorima iz javnog sektora (Ministarstva, državne agencije, lokalni i regionalni organi vlasti) i o poznatim kupcima. Naravno, struktura tržišta (Jordan , Peru, Alžir) ukazuje na izuzetnu specifičnost i duže rokove naplate ali je procena rukovodstva da ona ničim nije ugrožena. Štaviše, spomenuta tržišta su van tokova ekonomske krize na globalnom nivou što smanjuje rizike naplate. U korist prethodne konstatacije ide činjenica da naplate u Peruu i Jordanu idu u ugovorenim rokovima, što važi i za zemlje regiona. Iz Alžira je od 2003. do dana izrade bilansa naplaćeno skoro 9 miliona evra i uplata lokalnih avansa (ukazuje na nesporne uplate i za devizni deo avansa) za 3 velika posla nadzora brana, te starih potraživanja od početka 2013. (samo u 2013. godini naplaćeno 669.555 USD) ukazuje na kontinuitet iako su rokovi duži zbog jakog administrativnog upliva sa strogom hijerarhijom jer se radi o isplatama iz državnog budžeta. Prethodnu godinu karakteriše i promena (povećanje) poreza za devizne delove faktura koje nisu bile plaćene što je prouzrokovalo novo fakturisanje za sve poslove koji nisu bili plaćeni do trenutka stupanja zakona na snagu.

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	58.825	21.885
Dodatna ispravka vrednosti	162	46.433
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	0	-6.257
Kursna razlika	3.907	0
Naplaćena ispravljena potraživanja	0	-3.236
UKUPNO	62.894	58.825

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2012. godine kao i informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u odgovarajućem tekstu Napomena.

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	0	0
Ostala povezana pravna lica	13.500	13.500
Tekuće dospeće dugoročnih kredita	0	0
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	13.500	13.500
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	0	0
Tekuće dospeće dugoročnih kredita	0	0
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	0
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu	0	0
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu	0	0
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	0	28.285
Ostalo	16.031	32
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	28.317
UKUPNO	29.531	41.817

Na pozajmicu EP Niskogradnji se obračunava kamata za potrebe poreskog bilansa saglasno zakonskim uzansama. Pozajmica je kratkoročna i produžava se svakih 6 meseci. Sredstva obezbedjenja nisu uzeta.

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod Scotiabank, Peru kao kolateral za izdavanje ponudbene i avansne garancije za projekat Machupicchu II.

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	2.966	3.311
Tekući računi (devizni)	60.355	61.664
Dinarska blagajna	0	0
Devizna blagajna	24.154	15.699
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	0	0
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena	0	0
Ostala novčana sredstva	4.341	435
UKUPNO	91.816	81.109

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffeisen banka, Alpha banka, Hypo Alpe Adria Bank, Societe Generale Banka, Vojvođanska banka, JUBMES banka, ERSTE Banka) i
- na deviznim računima (BNA, BADR- Alžir, Scotiabank- Peru, Bank of Jordan)

10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dodatu vrednost	0	0
Unapred plaćeni troškovi	4.783	1.148
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	85	71
Potraživanja za nefakturisani prihod	34.584	0
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza	0	0
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	0	0
UKUPNO	39.452	1.219

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se u celosti odnose na projekat 'Bagerovanje Dunava' koji finansira Evropska delegacija u Srbiji i po kome će biti izdata samo konačna faktura po zavšetku posla.

10.9. Promene na kapitalu

red. broj	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, 322)	Revalorizacije rezerve (rn 330 i 331)	Nerealizovani dobitci po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	UKUPNO	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	AOP	401	414	427	440	453	466	479	492	505	518	531	544	557
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011	279.305	9.942			13.794	143.303	226	1.861	70.984			515.693	
	AOP	402	415	428	441	454	467	480	493	506	519	532	545	558
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini –povećanje													
	AOP	403	416	429	442	455	468	481	494	507	520	533	546	559
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini –smanjenje													
	AOP	404	417	430	443	456	469	482	495	508	521	534	547	560
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011. (r.br.1+2-3)	279.305	9.942			13.794	143.303	226	1.861	70.984			515.693	
	AOP	405	418	431	444	457	470	483	496	509	522	535	548	561
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini					888	280			6.833			8.001	
	AOP	406	419	432	445	458	471	484	497	510	523	536	549	562
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini							109	1.861	887			865	
	AOP	407	420	433	446	459	472	485	498	511	524	537	550	563
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2011 (r.br. 4+5-6)	279.305	9.942			14.682	143.583	117		76.930			524.559	
	AOP	408	421	434	447	460	473	486	499	512	525	538	551	564
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u tekućoj godini –povećanje													
	AOP	409	422	435	448	461	474	487	500	513	526	539	552	565
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u tekućoj godini –smanjenje													
	AOP	410	423	436	449	462	475	488	501	514	527	540	553	566
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2012 (r.br.7+8-9)	279.305	9.942			14.682	143.583	117		76.930			524.559	
	AOP	411	424	437	450	463	476	489	502	515	528	541	554	567
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini									44.609			44.609	
	AOP	412	425	438	451	464	477	490	503	516	529	542	555	568
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini						30.516	20		501			31.037	
	AOP	413	426	439	452	465	478	491	504	517	530	543	556	569
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2012 (r.br. 10+11-12)	279.305	9.942			14.682	113.067	97		121.038			538.131	

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	279.305	279.305
Ostali osnovni kapital	9.942	9.942
UKUPNO	289.247	289.247

Najvećih 5 akcionara Društva su:

	<u>broj akcija</u>
Energoprojekt Holding A.D.	646.081
Lazić Arsenije	1.608
Proinvestments A.D.	1.040
Vulović Vojislav	1.002
Utma Commerce	<u>979</u>

Akcijski kapital čini 681.232 običnih akcija pojedinačne knjigovodstvene vrednosti od 410 dinara.

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Saglasno Statutu, obične akcije Društva daju akcionarima a naročito:

- pravo na informisanje i pristup pravnim aktima i drugim dokumentima i informacijama Društva
- pravo prisustva i učešća u raspravi na sednici Skupštine
- pravo glasa u Skupštini tako da jedna akcija uvek daje pravo na jedan glas
- pravo na isplatu dividendi, posle isplate dividendi na sve preferencijalne akcije u punom iznosu
- pravo učešća u raspodeli likvidacionog viška po likvidaciji Društva, a nakon isplate poverilaca i akcionara bilo kojih preferencijalnih akcija
- pravo prečeg sticanja akcija iz novih emisija i zamenljivih obveznica
- pravo raspolaganja akcijama

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija	0	0
Zakonske rezerve	14.682	14.682
Statutarne i druge rezerve	0	0
UKUPNO	14.682	14.682

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacione rezerve	113.067	143.583
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	97	117
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
UKUPNO	113.164	143.700

Promene na revalorizacionim rezervama nastale su zbog promene poreske stope sa 10% na 15%, kao i prodaje poslovnog prostora, koji je doveo do umanjnja revalorizacionih rezervi za pripadajući deo.

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	76.930	70.984
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	-501	0
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	0	0
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19	0	0
Raspodela dobitka (dividende)	0	0
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)	0	0
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	0	-887
Ostalo	23.780	0
Dobit tekuće godine	20.829	6.833
Stanje na dan 31. decembra	121.038	76.930

Kategorija **ostalo** se odnosi na prenos sa računa revalorizacionih rezervi na neraspoređeni dobitak za pripadajući deo po osnovu kompenzacionog prenosa poslovnog prostora.

Raspodela neraspoređenog dobitka izvršena je shodno Odluci Skupštine od 19.06.2012. (tačka 3.) kako sledi:

	<u>RSD hiljada</u>
- u dividende	
- učešće zaposlenih u dobiti	
- u osnovni kapital	
- u rezerve	
- pokriće gubitka	
- neraspoređena dobit	6.333
Ukupno	6.333

Razlika između neto dobiti i neraspoređene dobiti u 2011. je posledica ispravke po poreskoj prijavi (kapitalna dobit nastala prodajom akcija EP Garanta 2011. godine)

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	15.624	13.561
Ostala dugoročna rezervisanja	0	0
UKUPNO	15.624	13.561

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna eksternog konsultanta.

U narednoj tabeli prikazana je struktura rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju.

Struktura rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	2012.
Radnici muškog pola	1.680
Radnici ženskog pola	1.216
UKUPNO	2.896

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i
- treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.

10.15. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0	0
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Obaveze prema ostalim pravnim licima	13.121	
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	350	943
Ostale dugoročne obaveze	0	0
UKUPNO	13.471	943

Obaveze prema ostalim pravnim licima obuhvataju deo dugoročnog kredita uzetog kod ERSTE Banke koji dospeva u 2014. godini, a **obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga** se odnose na terensko vozilo kupljeno na lizing za Projekat Alto Piura koje se rentira saglasno ugovoru.

10.16. Obaveze po osnovu dugoročnog lizinga

	u 000 dinara			
	2012.		2011.	
	Sadašnja vrednost	Buduća vrednost	Sadašnja vrednost	Buduća vrednost
Do 1 godine	655	1.115	564	1.046
Od 1 – 5 godina	1.004	1.672	1.507	2.615
Preko 5 godina	0	0	0	0
UKUPNO	1.659	2.787	2.071	3.661

Razlika između buduće vrednosti minimalnih plaćanja lizinga i njihove sadašnje vrednosti predstavlja kamata sadržana u ratama zakupa.

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga za terensko vozilo Toyota HILUX 4X4 se otplaćuju na period od 2011 do 2014 (37 meseci) i uz kamatnu stopu koja je na nivou 9% godišnje. Nisu data nikakva sredstva obezbedjenja.

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	0	0
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	0	0
Kratkoročni krediti u zemlji	34.322	31.393
Kratkoročni krediti u inostranstvu	0	0
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine	43.790	0
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	655	564
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0	0
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima	0	0
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	0	0
UKUPNO	78.767	31.957

Najveći deo **ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine** se odnose na dugoročni subvencionisani kredit od Erste banke (na period od 18 meseci: 5 meseci grace + 13 meseci otplate) a manji deo na lizing vozila u Peruu.

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

Banka	Val	Datum odobrenja	Datum dospeća	Godišnja kamatna stopa	Način otplate	Preostali dug u 000 RSD	Obezbeđenje
Hypo Alpe Adria Bank	EUR	22.06.2012.	24.05.2013.	3M EUR + 6,80%	O roku dospeća	34.322	Jemstvo EP Holding

Detaljnije informacije o obavezama po **dugoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Val</i>	<i>Datum odobrenja</i>	<i>Datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>	<i>Način otplate</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Obezbeđenje</i>
Erste Bank	EUR	28.09.2012.	27.03.2014.	2,50%	Mesečno, 5 meseci grace period	56.911	Jemstvo EP Holding

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	53.171	39.473
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	54.223	65.376
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	3.749	7.669
Dobavljači u zemlji	6.603	14.374
Dobavljači u inostranstvu	6.538	5.453
Ostale obaveze iz poslovanja	0	0
Obaveze iz specifičnih poslova	6.640	29.837
UKUPNO	130.924	162.182

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu, izuzev javnih preduzeća i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 5 do 30 dana.

Kao i prethodnih godina, najveći dobavljač je Energoprojekt Holding te su i obaveze iz poslovanja najveće prema njemu, saglasno potpisanom ugovoru o pružanju usluga. Prema ključevima usvojenim na IOD EP Holding, Društvo ima najveće mesečne troškove u okviru EP sistema na održavanju poslovne zgrade (zbog ključa raspodele).

Primljeni avansi su avansi po osnovu domaćih i pretežno, ino poslova a do uvećanja pozicije je došlo zbog uplate avansa za poslove Buzina i Tarzut u Alžiru u toku 2012. godine.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	59.017	47.057
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	0	0
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	184	184
Obaveze prema zaposlenima	1.159	1.050
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	60	89
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	31	556
Ostale obaveze	98	111
UKUPNO	60.549	49.047

Obaveze po osnovu zarada se odnose na obaveze za ino-plate koje su delom vezane za naplatu od Investitora a prema potpisanim Ugovorima o radu u inostranstvu. Manji deo se odnosi na obračunatu decembarsku zaradu koja se isplaćuje u januaru 2012.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	4.182	13.420
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	0	0
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	568	1.312
Svega	4.750	14.732
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	890	820
Obračunati prihodi budućeg perioda	0	735
Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	0	0
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	0	0
UKUPNO	5.640	16.287

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.21. Obaveze po osnovu poreza na dobitak

Obaveze po osnovu poreza na dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Porez na dobitak	2.186	0
Neto poreska sredstva/obaveze	2.186	0

Obaveze po osnovu poreza na dobitak su obračunate po poreskom bilansu, po važećoj stopi od 10%.

10.22. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto poreska sredstva/obaveze	18.889	13.519

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	13.519	13.331
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	18.889	13.519
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(1.395)	(469)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata (gubitka) Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima, u Društvu mogu da se formiraju prvenstveno po osnovu:

- neiskorišćenih poreskih gubitaka prenetih na naredni period
- rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i
- neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) prenetih na naredni period.

Odložena poreska sredstva po svim navedenim osnovama nisu iskazana u finansijskim izveštajima Društva. Kao osnovni razlog za objašnjenje navedene

konstatacije može se navesti visoka doze neizvesnosti po pitanju buduće ostvarive dobiti Društva, na bazi kojih bi Društvo moglo da iskoristi odložena poreska sredstva za umanjeње obaveze za porez na dobit.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2012. godini prikazalo iznos od 619 hiljada RSD (u 2011 godini 178 RSD).

Društvo nema neiskorišćenog poreskog kredita iz ranijeg perioda.

10.23. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine

Imajući u vidu veliki broj ugovora u zemlji i inostranstvu, kao i veliki broj banaka i dobavljača sa kojima je trebalo biti radjeno usaglašavanje obaveza i potraživanja, u nastavku dostavljamo samo one kupce koji nam nisu dostavili potpisan IOS uz navodjenje razloga za svakog od njih. Važno je istaći da su svi domaći Kupci dostavili potpisan IOS, da su potvrđeni svi IOS-i sa dobavljačima i da su sve banke potpisale IOS-e, a iz inostranstva se očekuju od sledećih kupaca:

- ANBT, Alžir: Državna agencija za brane, kao javno preduzeće, po njihovom tumačenju nema obavezu potvrde bilo kakvih dugova sa njihove strane jer se Medjunarodni računovodstveni standardi ne primenjuju u Alžiru. Detaljno obrazloženje dato kroz tačku 10.5. Posedujemo dokument za projekte Bouzina i ORSEC (nalog za transfer za Srbiju) od 10.01.2013. godine; Iznos: 149.327
- ANRH, Alžir : Državna agencija za vodne resurse; Isto obrazloženje uz napomenu da je u toku 2011 naplaćen lokalni deo, a da je neoveren IOS samo na devizni deo. Isto obrazloženje kao prethodno, uz napomenu da posedujemo dokument od 04.12.2012. godine koji ukazuje na nespornu uplatu u toku 2013. Godine; Iznos: 20.541
- Fichtner, Nemačka: Projekat Perućica se završio u aprilu 2012, kompletan iznos plaćen 23.01.2013. godine; Iznos: 2.503
- EPCG, Nikšić: Kompletan iznos uplaćen 15.01.2013; Iznos: 5.316
- EP Republike Srpske: Projekat Sutjeska - sve uplate u roku od 90 dana, poslednja uplata 15.11.2012. (do sada naplaćeno 305.875,00 EUR) Iznos: 5.604

- PD za distribuciju električne energije “Jugoistok” Niš: Projekat završen, u posedu dokumenta o izvršenoj tehničkoj kontroli, obrazloženje knjigovodstva Jugoistoka da faktura nije stigla do njih?! Poslate nove. Iznos: 3.504

NAPOMENA: Svi iznosi su u 000 RSD

10.24. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	0	0
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači	0	0
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo	0	1.252
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari	0	0
Primljene garancije	0	0
Svega	0	1.252
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	2.577	5.923
Date garancije - devizni deo	519.844	115.544
Data jemstva - dinarski deo	291.578	325.231
Data jemstva - devizni deo	0	0
Date garancije	0	0
Svega	813.999	446.698
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	0	0
Svega	0	0
UKUPNO	813.999	447.950

Društvo ima obaveze po osnovu izdatih ponudbenih, avansnih i garancija za dobro izvršenje posla na poslovima u zemlji i inostranstvu i samo je na kreditu čiji je korisnik EP Holding od Fonda za razvoj jamac (iskazano na poziciji **Data jemstva – dinarski deo**).

Do bitnog uvećanja obaveza po osnovu **datih garancija - devizni deo** je došlo izdavanjem 12 garancija za nadzore u Alžiru (po 4 za 3 posla u Alžiru, 2 za lokalnu i 2 za deviznu valutu, tj. po 1 za avans i 1 za dobro izvršenje posla), 4 garancije za projekat Bouzina u Alžiru i 2 garancije za projekat Tarzout u Alžiru (zbirne kontragarancije za lokalnu i konvertibilnu valutu).

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

Društvo nema upisane hipoteke.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
EP Entel	1.430	0
EP Garant	1.401	1.286
EP Holding	8	0
Svega	2.839	1.286

<i>Rashodi</i>		
EP Holding	57.775	38.742
EP Visokogradnja	370	2.540
EP Garant	1.001	648
EP Entel	2.310	4.711
EP Energodata	7.188	8.521
EP Oprema	345	0
EP Niskogradnja	382	0
INEC LTD	33	0
Svega	69.404	55.162
Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja</i>		
EP Visokogradnja	0	1.582
EP Niskogradnja	13.587	13.587
Svega	13.587	15.169
<i>Obaveze</i>		
EP Holding	54.778	89.164
EP Garant	0	792
EP Visokogradnja	1.402	2.870
EP Niskogradnja	6.197	5.815
EP Entel	1.072	3.197
EP Energodata	847	763
INEC LTD	315	282
Svega	64.611	102.883

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje i dospevaju 15 dana nakon datuma prodaje, nisu obezbeđena, izuzev za Holding, i nemaju kamatu.

Sa 31.12.2012. godine realizovan je ugovor kojim je regulisano vanknjižno vlasništvo prodavca (Društvo) koje je držalac I korisnik prostora I Energoprojekt Holdinga kao kupca.

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja** (širi menadžment, 13 zaposlenih), u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	37.880	33.551
Otpremnine	0	0
Pozajmice i ostalo	0	0
Svega	37.880	33.551

Kreditni ključnog rukovodećeg osoblja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na početku godine	0	0
Uvećanje za kamatu	0	0
Otplate tokom godine	0	0
Saldo na kraju godine	0	0

Kreditni nisu odobravani, a u okviru ključnog rukovodećeg osoblja se nalaze Direktor, 2 Direktora na izvršnim funkcijama, 5 šefova specijalizovanih biroa i 5 šefova službi.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene vrednosti zateznih kamata a nisu uključeni procenjeni sudski troškovi koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	4	3	7
Pravno lice	1	0	1
UKUPNO	5	3	8
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	2.383	969	3.352
Pravno lice	0	0	0
UKUPNO	2.383	969	3.352

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
M.Selenić	naknada štete u postupku prinudnog iseljenja	950
S.Stojić	isplata ino zarade po osnovu prekovremenog rada i rada u dane praznika i ost.	468
R.Orlić	isplata ino zarade	514
M.Đorđević	poništaj Aneksa Ugovora o radu kojim je određena minimalna zarada	
P.Stanišić i J.Bлагоjević	poništaj odluke Stambene komisije o dodeli stana	
Opština Čoka i Fond za kapitalna ulaganja pokrajine Vojvodine	raskid ugovora o izradi projektne dokumentacije	
M.Bojić	isplata ino zarade	501
S.Ilić	isplata ino zarade po osnovu prekovremenog rada i rada u dane praznika	919

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo Lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	0	0	0
Pravno lice	1	1	2
UKUPNO	1	1	2
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	0	0	0
Pravno lice	1.881	1.423	3.304
UKUPNO	1.881	1.423	3.304

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo Lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Opština Čoka i Fond za kapitalna ulaganja pokrajine Vojvodine	Potraživanje po osnovu neisplaćenog duga	1.881
PONTA d.o.o.	Potraživanje po osnovu neisplaćenog duga	1.423

14. DOGADJAJI NAKON BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 27. februara 2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Zenolemit

Direktor

[Signature]

2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI ZA 2012. GODINU

**ENERGOPROJEKT
HIDROINŽENJERING a.d. Beograd**

**Finansijski izveštaji za 2012. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima privrednog društva "Energoprojekt Hidroinženjering" a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Hidroinženjering" a.d. Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 29. mart 2013. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA

7005017275666

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		301593	340181
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1.	3889	3375
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	10.2	286278	326696
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		286278	326696
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	10.3.	11426	10110
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		419	429
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		11007	9681
	B. OBRтна IMOVINA (013+014+015)	012		562588	471874
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.4.	8250	7499
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		554338	464375
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.5.	393539	338548
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.5.	0	1682
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	10.6.	29531	41817
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.7.	91816	81109

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	10.8.	39452	1219
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021	10.22		
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		864181	812055
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		864181	812055
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	10.24.	813999	447950
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		538131	524559
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.10.	289247	289247
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.11.	14682	14682
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.12.	113067	143583
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106	10.12.	97	117
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107	10.12.		
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.13.	121038	76930
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		307161	273977
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.14.	15624	13561
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113	10.15.	13471	943
414, 415	1. Dugorocni krediti	114		13121	0
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		350	943
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		278066	259473
42, osim 427	1. Kratkrocne finansijske obaveze	117	10.17.	78767	31957
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.18.	130924	162182
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120	10.19.	60549	49047
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.20	5640	16287
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122	10.21.	2186	0

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	10,22	18889	13519
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		864181	812055
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125	10,24	813999	447950

U BEOGRADU dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zemolenc

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA

7005017275673

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		663368	628177
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1.	660964	625791
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203	9.2.		
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204	9.3.		
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205	9.3.		
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.4.	2404	2386
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		640321	603252
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209	9.5.	30578	29006
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.6.	427393	361136
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.7; 9.8	7474	14902
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.9; 9.10.	174876	198208
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213	9.15	23047	24925
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.11.	33780	20853
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.12.	28318	19945
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.13.	154	9552
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.14.	4844	26591
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.15.	23819	8794
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	9.15.	23819	8794
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK		9.16.		
721	1. Poreski rashod perioda	225		1595	1492
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		1395	469
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229	9.16.	20829	6833
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Ä". NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zenolerec

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07023065 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001476 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005017275680

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	534041	499191
1. Prodaja i primljeni avansi	302	532291	497229
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	119	153
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1631	1809
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	614869	491296
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	281519	175174
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	273978	278421
3. Placene kamate	308	2765	2154
4. Porez na dobitak	309	990	1543
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	55617	34004
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	7895
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	80828	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	30917	14581
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	0	5403
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	0	1175
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	30195	5206
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	714	1233
5. Primljene dividende	318	8	1564
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	24355	11213
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	7897	11213
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	16458	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	6562	3368
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324		

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	91737	0
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	91737	0
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	11641	29646
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	11026	28323
3. Finansijski lizing	332	615	1323
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	80096	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	0	29646
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	656695	513772
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	650865	532155
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	5830	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	18383
Ä...Ä". GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	81109	98931
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	6297	5092
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	1420	4531
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	91816	81109

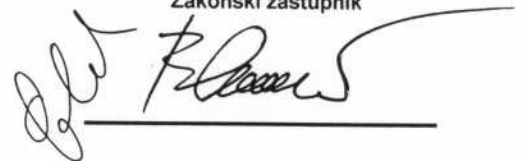
U BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">07023065</div> Maticni broj	Popunjiva pravno lice - preduzetnik <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 150px; height: 15px;"></div> Sifra delatnosti	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">100001476</div> PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">750</div> 1 2 3 Vrsta posla	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> 19	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; width: 20px; height: 15px;"></div> 20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005017275703

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	AOP	Ostali kapital (racun 309)	AOP	Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija (racun 320)
1			2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	279305	414	9942	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	279305	417	9942	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	279305	420	9942	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	279305	423	9942	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	279305	426	9942	439		452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	13794	466	143303	479	226	492	1861
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	13794	469	143303	482	226	495	1861
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	888	470	280	483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484	109	497	1861
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	14682	472	143583	485	117	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	14682	475	143583	488	117	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476		489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	30516	490	20	503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	14682	478	113067	491	97	504	

Red. br.	OPIS	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	70984	518		531		544	515693
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	70984	521		534		547	515693
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	6833	522		535		548	8001
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	887	523		536		549	865
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	76930	524		537		550	524559
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	76930	527		540		553	524559
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	44609	528		541		554	44609
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	501	529		542		555	31037
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	121038	530		543		556	538131

Red. br.	OPIS	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Zecolent

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">07023065</div> Maticni broj	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> Sifra delatnosti	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">100001476</div> PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">750</div> 1 2 3 Vrsta posla	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> 19	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> 20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING A.D.

Sediste : BEOGRAD, BUL. MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS

7005017275697

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	4	4
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	206	195

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	15881	12506	3375
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	1332	XXXXXXXXXXXXX	1332
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	2160	XXXXXXXXXXXXX	818
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	15053	11164	3889
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	561152	234456	326696
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	13101	XXXXXXXXXXXXX	13101
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	85252	XXXXXXXXXXXXX	53519
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	489001	202723	286278

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	8250	7499
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	8250	7499

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	279305	279305
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	9942	9942
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	289247	289247

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

 - broj akcija kao ceo broj
 - iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	681232	681232
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	279305	279305
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	279305	279305

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	389003	334634
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	124284	132345
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	13806	17379
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	280974	320688
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	233225	191566
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	24263	21849
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	37947	33984
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	8	1564
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	388	888
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	54203	51307
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1158101	1106204

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	17706	17153
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	292902	247097
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	39426	35243
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	48446	41625
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1568	1563
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	45051	35608
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	75902	120694
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	2217	2660
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	4578	14902
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	6083	5090
553	13. Troškovi platnog prometa	663	15396	7860

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	258	321
555	15. Troškovi poreza	665	17856	16545
556	16. Troškovi doprinosa	666	848	762
562	17. Rashodi kamata	667	2765	1917
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	2765	1917
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	2205	1690
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	2397	288
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	578369	552935

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	843	1386
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	714	1233
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	240	1564
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	1797	4183

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrize tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

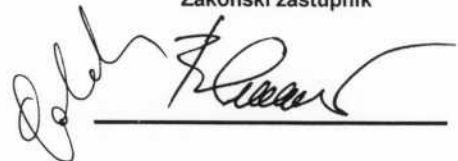
OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U BEOGRADU, dana 27.2. 2013. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

ENERGOPROJEKT HIDROINŽENJERING A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, februar 2013. godine

S A D R Ź A J

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	6
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	6
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	12
7.1. Procenjivanje	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	13
7.3. Prihodi	14
7.4. Rashodi	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	21
7.9. Finansijski lizing	23
7.10. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	23
7.11. Investicione nekretnine	24
7.12. Zalihe	25
7.13. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.14. Finansijski instrumenti	26
7.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29
7.16. Kratkoročna potraživanja	29
7.17. Finansijski plasmani	31
7.18. Obaveze	31
7.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	32
7.20. Naknade zaposlenima	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU... 36	
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	40
8.3. Rizik likvidnosti	42
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	43
9. BILANS USPEHA..... 46	
9.1. Prihodi od prodaje	46
9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	47
9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	47

9.5.	Troškovi materijala	48
9.6.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	48
9.7.	Troškovi amortizacije.....	49
9.8.	Troškovi rezervisanja	50
9.9.	Troškovi proizvodnih usluga.....	53
9.10.	Nematerijalni troškovi.....	54
9.11.	Finansijski prihodi.....	55
9.12.	Finansijski rashodi.....	56
9.13.	Ostali prihodi.....	57
9.14.	Ostali rashodi.....	58
9.15.	Dobitak pre oporezivanja	59
9.16.	Porez na dobitak i neto dobitak.....	60
9.17.	Neto dobitak po akciji	60
10.	BILANS STANJA	61
10.1.	Nematerijalna ulaganja.....	61
10.2.	Nekretnine, postrojenja i oprema	62
10.3.	Dugoročni finansijski plasmani.....	63
10.4.	Zalihe i dati avansi	64
10.5.	Kratkoročna potraživanja	64
10.6.	Kratkoročni finansijski plasmani	66
10.7.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	67
10.8.	Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	67
10.9.	Promene na kapitalu	69
10.10.	Osnovni kapital	70
10.11.	Rezerve.....	71
10.12.	Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	71
10.13.	Neraspoređeni dobitak.....	72
10.14.	Dugoročna rezervisanja.....	73
10.15.	Ostale dugoročne obaveze.....	74
10.16.	Obaveze po osnovu dugoročnog lizinga	74
10.17.	Kratkoročne finansijske obaveze	75
10.18.	Obaveze iz poslovanja.....	76
10.19.	Ostale kratkoročne obaveze	77
10.20.	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja.....	78
10.21.	Obaveze po osnovu poreza na dobitak.....	78
10.22.	Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	78
10.23.	Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	80
10.24.	Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva.....	81
11.	HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	82
12.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	82
13.	POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	84
14.	DOGADJAJI NAKON BILANSA STANJA	87

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

Sedište	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj	07023065
Šifra i naziv delatnosti	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
Poreski identifikacioni broj	100001476

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice , a na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 22.maja 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.10069/02 od 9.09.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8069 od 17.5.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo sa oko 95% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je projektovanje, konsalting i inženjering hidroenergetskih, vodoprivrednih i infrastrukturnih objekata i sistema.

Društvo je matično društvo koje sa zavisnim društvom – ino kompanija ENHISA Peru, čini **grupaciju**:

- Energoprojekt Hidroinženjering a.d.

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	
Naziv zavisnog pravnog lica	% vlasništva
Ino kompanija ENHISA Peru	*

*Ino kompanija ENHISA Peru je u zvaničnom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. i data na upravljanje Energoprojekt Hidroinženjering a.d.

Niže se daje pregled 18 pogona u inostranstvu (dalje u tekstu ino entiteti) koji zajedno sa matičnim preduzećem u zemlji čine finansijske izveštaje "Energoprojekt Hidroinženjering" a.d. Beograd.

Redni broj	Broj	Naziv pogona
1.	055	Tekeze Etiopija
2.	065	Chiffa Alžir
3.	072	Podzemne vode Alžir
4.	074	Orsec I Alžir
5.	075	Orsec II Alžir
6.	090	Sv. Petka Makedonija
7.	091	Olmos Peru
8.	092	Ourkiss Alžir
9.	06	HE Piva Crna Gora
10.	11	MHE Dub, Rogatica, R.Srpska
11.	10	Setif Alžir
12.	15	Kufranja Jordan
13.	11105	Bouzina Alžir
14.	12010	Tarzout
15.	08	Seklafa

16.	09	Beni Slimane
17.	12	Soubella
18.	14	Dedra

Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Sistema "Energoprojekt", Beograd.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine : 206 radnika
- 2011. godine : 195 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane Odbora direktora dana 27.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

- Bratislav Stišović - Direktor
- Dragan Joldić - Direktor za finansije i računovodstvo
- Bogdan Uzelac - Direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 94,84% dok ostatak čine mali akcionari sa 4,63% i druga pravna lica sa 0,53%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),

- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupaju od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 14.12.2012. godine na 13. Sednici Odbora direktora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva, Statut Društva itd.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za

momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2012.	31.12.2011.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Kada se ishod ugovora o izgradnji može pouzdano proceniti, prihod po osnovu ugovora i troškovi povezani sa ugovorom o izgradnji se priznaju kao prihodi i rashodi, odnosno u zavisnosti od stepena izvršenja ugovora na kraju izveštajnog perioda.

U slučaju ugovora sa fiksnom cenom, ishod ugovora o izgradnji može se pouzdano proceniti kada su zadovoljeni svi sledeći uslovi:

- ukupan prihod po osnovu ugovora se može pouzdano odmeriti,
- verovatno je da će ekonomske koristi od ugovora prispeti u entitet,
- i troškovi izvršavanja ugovornih radova i stepen završenosti radova na kraju izveštajnog perioda mogu se pouzdano odmeriti; i
- ugovorni troškovi pripisivi ugovoru mogu se jasno utvrditi i pouzdano odmeriti da bi se stvarni troškovi po osnovu ugovora mogli porediti sa ranijim procenama.

U slučaju ugovora sa naknadnim uvećanjem troška, ishod ugovora o izgradnji može se pouzdano procenjivati kada su zadovoljeni svi sledeći uslovi:

- verovatno je da će ekonomske koristi povezane sa ugovorom prispeti u entitet; i
- ugovorni troškovi pripisivi ugovoru, bez obzira na to da li se posebno naknađuju ili ne, mogu se jasno utvrditi i pouzdano odmeriti.

Kada se ishod ugovora o izgradnji ne može pouzdano proceniti:

- prihod se priznaje samo za one nastale troškove po osnovu ugovora za koje je verovatno da će se nadoknaditi; i
- troškovi po osnovu ugovora se priznaju kao rashod u periodu u kom su nastali.

Očekivani gubitak od ugovora o izgradnji se neodložno priznaje kao rashod u saglasnosti sa paragrafom 36.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, negativne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

Nematerijalna imovina se amortizuje tokom njenog *korisnog veka trajanja*, pod kojim se podrazumeva vremenski period u toku kojeg se očekuje da će nematerijalna imovina u Društvo biti raspoloživa za korišćenje.

Ako nematerijalna imovina nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, maksimalan koristan vek trajanja je određen važenjem tih prava, osim u slučaju kada se ugovorna ili zakonska prava prenose za ograničeni period koji se može obnoviti, kada koristan vek trajanja može da uključi i period obnove, ali samo u slučaju da postoje dokazi da Društvo može izvršiti obnovu bez značajnijih troškova.

Koristan vek trajanja se proverava na kraju svake finansijske godine i ako se novim procenama utvrdi da postoje značajne razlike u odnosu na prethodne procene, amortizacioni period se prilagođava novim procenama.

Promena korisnog veka trajanja se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Amortizacija nematerijalne imovine se vrši primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda).

Iznos koji se amortizuje predstavlja nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo nematerijalno sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Za rezidualnu vrednost nematerijalne imovine se uvek pretpostavlja da je nula, osim u slučajevima: kada postoji obaveza treće strane da kupi nematerijalnu imovinu na kraju njenog veka trajanja; ili kada postoji aktivno tržište nematerijalne imovine, uz pretpostavku da će takvo tržište postojati i na kraju veka trajanja imovine, kada se rezidualna vrednost može utvrditi pozivanjem na to tržište.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu. Rezidualna vrednost se proverava na kraju svake godine i njena promena u odnosu na prethodne procene se obuhvata u skladu sa relevantnim odredbama MRS 8.

Obračun amortizacije počinje kada imovina postane raspoloživa za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se prema važećim zakonskim propisima.

Nematerijalna ulaganja koja su, prema *MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja*, klasifikovana kao sredstva koja su namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva (nematerijalna ulaganja namenjena prodaji) i procenjuju se po nižoj vrednosti od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme **vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.**

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda).

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja (na primer, zemljište).

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost), se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Pri utvrđivanju *korisnog veka trajanja sredstva*, to jest vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja;

- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljanja i održavanja i sl.;
- tehnička i komercijalna zastarelost kao i
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i uz pretpostavku da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstava se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata na osnovu MRS 8.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će u preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Obračun amortizacije, na osnovu odredaba MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, počinje kada nekretnina, postrojenje i oprema postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno za funkcionisanje na način kako to predviđa menadžment Društva.

Obračun amortizacije prestaje kada se stavka nekretnina, postrojenja i opreme isknjiži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja. Dakle, amortizacija se obračunava i kada se nekretnine, postrojenja ili oprema ne koristi, odnosno i kada se ne koristi aktivno, ako sredstvo nije reklasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

7.10. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.11. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicijska nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicijske nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je vjerojatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicijske nekretnine; i ako se njena nabavna vrijednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicijske nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrijednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrijednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicijsku nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicijske nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je vjerojatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrijednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicijske nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrijednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrijednost, odnosno najvjerovatnija vrijednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrijednosti investicijske imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicijske nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrijednosti imovine.*

7.12. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

7.13. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrijednost može prvenstveno

povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.14. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojava oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer

vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknadno odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih

instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.16. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja. Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za popis obaveza i potraživanja, donosi Odbor direktora u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, nakon razmatranja i predloga Komisije za popis obaveza i potraživanja u okviru redovnog popisa, ili na predlog stručnih službi u toku godine, donosi Odbor direktora u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.17. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.18. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i

ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja.

Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem

promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.20. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja korišće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta

onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo izloženo različitim vrstama rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kupci u zemlji</i>		
JP Elektroprivreda Srbije, Beograd	61.773	22.562
HE Đerdap, Kladovo	21.863	7.902
Drinsko Limske HE Bajina Bašta	11.598	3.520
JP za vodosnabdevanje Rzav, Arilje	4.654	764
Rovni, Valjevo	2.049	2.248
JVP Srbijavode, Beograd	2.487	24.123
REV doo, Beograd	17.986	36.498
Ostali	10.793	2.071
Svega	133.203	99.688
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ANBT Ourkis Z-92 Alžir	19.074	60.680
ANRH Alžir Z-072	20.541	19.277
Z-065 Ministarstvo vod. resursa Alžira	1.603	19.964
Z-074 ANBT Orsec 1 Centar	13.022	15.732
Z-075 ANBT Orsec 2 Istok	20.252	19.208
Colenko Power Engineering 08029		6.051
Riko Ljubljana Z-090	18.456	16.983
Z-015 Jordan	9.094	5.968
Z-010 Setif, Alžir	7.778	11.134
Z-091 Peru	15.321	10.381
Z-11105 Bouzina , Alžir	39.546	8.865
EPRS, Rep. Srpska	14.746	12.505

Z-12010 Tarzout, Alžir	5.555	0
Z-08 Seklafa, Alžir	17.655	0
Z-09 Beni Slimane, Alžir	27.024	0
Z-12 Soubella, Alžir	5.596	0
Colenko Power Engineering 10137	6.001	0
EPCG, Nikšić	5.316	0
Ostali	9.220	28.198
Svega	255.800	234.946
UKUPNO	389.003	334.634

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	144.463	129.997
0-30 dana od dospeća	9.382	45.201
30 - 60 dana od dospeća	28.381	14.675
60 - 90 dana od dospeća	21.638	37.373
preko 90 dana od dospeća	185.139	107.388
UKUPNO	389.003	334.634

Nedospela potraživanja od kupaca dospevaju shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	2012.
	Z-092 Ourkiss
Direkcija Lazarevac	69
Helion d.o.o.	93
UKUPNO	675

Umanjenje vrednosti je izvršeno na bazi realne procene naplativosti potraživanja i radi se o iznosima daleko ispod praga materijalne značajnosti.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno US dolarima, kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi negativne kursne razlike.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u EUR</i>		<i>Obaveze u EUR</i>	
<i>2012.</i>		<i>2012.</i>	
3.262.000		2.217.000	

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Uz nepromenjene ostale varijable, fluktuacija nacionalne valute bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	2012.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA u 000 RSD	11.884

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Euribor).

Ne očekuje se bitan uticaj eventualne promene kamatnih stopa na konačni rezultat.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
EP Holding	54.778	89.164
EP Garant	0	792
EP Visokogradnja	1.402	2.871
EP Entel	1.072	3.197
EP Energodata	847	763
EP Niskogradnja	6.197	5.815
Republički hidrometerološki zavod	1.760	0
Beogradske elektrane	689	586
Proautor	833	1.006
Hidrogrupa	0	7.061
Institut Siniša Stanković	248	1.578
AOFI	701	0
Ostali	3.053	4.423
Svega	71.214	117.256
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Tehnički institut Bijeljina	2.157	1.035
Zigma Gacko	2.761	4.328
Ostali	1.620	90
Svega	6.538	5.453
UKUPNO	77.752	122.709

Društvo ne daje instrumente obezbeđenja izuzev za EP Holding, prema kome su obaveze izmirivane na vreme.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekuća	9.023	21.328
0-30 dana od dospeća	4.891	11.930
30 - 60 dana od dospeća	3.404	6.055
60 - 90 dana od dospeća	2.517	5.572
preko 90 dana od dospeća	57.917	77.824
UKUPNO	77.752	122.709

Analizom strukture svih dobavljača, kako internih tako i eksternih, potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji Likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	2,02	1,82
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1,85	1,78
Gotovinski ratio likvidnosti		0,33	0,31
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	284.522	212.401

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2012. godine nije umanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje bi ukazule na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

U toku 2012 Društvo je ,pravilnom politikom vođenja gotovinskog toka, bilo likvidno i bez ikakvih posledica na poslovne procese. I uzimanje kratkoročnih kredita je bilo isključivo u cilju prevazilaženja nepredvidive dinamike naplate iz Alžira i prefinansiranje poslova nadzora na izgradnji 3 brane u Alžiru. Izmirenje obaveze je i ugovorno vezano za prilive od Klijenata I vršene su konstantne , I usmene I pisane, urgencije naplate. U narednom periodu će se , usled objektivnih okolnosti, još intenzivnije raditi na obezbeđenju likvidnosti Društva.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih

sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	20.829	6,833
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	524.559	515.693
Kapital na kraju godine	538.131	524.559
Svega	531.345	520.126
Stopa prinosa na sopstveni kapital	3,9	1,3

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala mogu oceniti kao zadovoljavajući, zbog utrošene stope prinosa na kapital.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze	307.161	273.977
Ukupna sredstva	864.181	812.055
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,36	0,34
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	538.131	524.559
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	29.095	14.504
Svega	509.036	510.055
Ukupna sredstva	864.181	812.055
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,59	0,63

Iz navedenih pokazatelja je moguće zaključiti da se radi o stabilnoj finansijskoj strukturi, kao trend koji se nastavlja i u 2012. godini.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	278.066	259.473
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	121.347	122.296
Svega	156.719	136.547
Kapital	538.131	524.559
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0,29	0,26

U 2012. godini je došlo do malog uvećanja racia neto zaduženosti zbog predfinansiranja novougovorenih poslova u Alžiru.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem**, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	0	0
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	1.430	0
Svega	1.430	0
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	0	0
Prihodi od prodaje usluga	294.328	291.256
Svega	294.328	291.256
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	0	0
Prihodi od pružanja usluga	365.206	334.535
Svega	365.206	334.535
UKUPNO	660.964	625.791

U 2012 godini je došlo do uvećanja poslovnih prihoda što je i rezultiralo većom poslovnom dobiti.

U sledećoj tabeli su dati najznačajniji kupci:

Kupci zemlja:	Iznos:
JP EPS, Beograd	74.663
REV d.o.o. Beograd	54.049
HE Đerdap, Kladovo	44.696
Drinsko Limske HE, HE Bajina Bašta	28.126
Sistema Rinova d.o.o., Beograd	15.410
JVP Srbijavode, Beograd	12.377
PD Ibarske Hidroelektrane d.o.o., Kraljevo	11.510
JP za vodosnabdevanje Rzav, Arilje	9.592
Drinsko Limske HE, Nova Varoš	8.829

Kupci inostranstvo:

Iznos:

Nacionalna agencija za brane i transfere, Alžir	97.852
Consortio M.P, Peru	46.889
Consortio A. Piura, Peru	44.893
Elektroprivreda Republike Srpske a.d. Trebinje	36.380
Elektroprivreda Crne Gore a.d. Nikšić	28.476
Ministarstvo voda, Jordan	27.192
AF Colenco, Švajcarska	24.733
Tractabel, Francuska	21.722

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe	0	0
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	0	0
UKUPNO	0	0

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	0	0
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	0	0
UKUPNO	0	0

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihod od zakupnina	2.404	2.386
Ostali poslovni prihodi	0	0
UKUPNO	2.404	2.386

Prihod od zakupnina se odnosi na izdavanje poslovnog prostora Energoprojekt Garantu, a ostali poslovni prihodi se odnose na iznajmljivanje vozila na projektu Alto Piura saglasno ugovoru.

9.5. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	0	0
Troškovi ostalog materijala	12.872	11.853
Troškovi goriva i energije	17.706	17.153
UKUPNO	30.578	29.006

Troškovi ostalog materijala se odnose na nabavku tonera i ostalih kancelarijskih materijala obzirom da se svi projekti finalizuju u sedištu Društva.

Troškovi goriva i energije imaju visoke vrednosti što je u korelaciji sa velikim brojem ekspertskih i terenskih putovanja u zemlji i okruženju.

9.6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	292.902	247.097
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	39.426	35.243
Svega	332.328	282.340
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	48.446	41.625
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.568	1.563
Ostali lični rashodi i naknade	45.051	35.608
UKUPNO	427.393	361.136

Troškovi zarada i naknada zarada su ostvareni u očekivanom iznosu sa izvesnim povećanjem u odnosu na planske vrednosti i u odnosu naprethodnu godinu, ali daleko ispod relativnog povećanja ukupne dobiti Društva za 2012 godinu. Dalje, počev od maja 2012. obračunate su ino zarade na tri velika ugovora u nadzoru izgradnje brana u Alžiru.

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva na ime ino dnevnic tj. ekspertske putovanja u inostranstvo i isplaćene obaveze prema radnicima saglasno KU.

9.7. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	818	1.659
Amortizacija nekretnina	27	6.333
Amortizacija postrojenja i opreme	3.733	6.910
Amortizacija investicionih nekretnina	0	0
UKUPNO	4.578	14.902

Saglasno novom Pravilniku o računovodstvu i MRS 8 te studiji ovlašćenog procenjivača, procenjena rezidualna vrednost poslovne zgrade je veća od sadašnje vrednosti te nije obračunata amortizacija za 2012 godinu, a prikazana amortizacija nekretnina obuhvata amortizaciju neotkupljenih stanova.

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 8.569 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet procene, bude niža za 262.379 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene,

pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.8. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	2.896	0
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova	0	0
Ostali troškovi rezervisanja	0	0
UKUPNO	2.896	0

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena

godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i
- treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i
- diskontna stopa od 10% .

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok

dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandum Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata

prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

9.9. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	50.576	93.332
Troškovi transportnih usluga	8.070	5.787
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	5.082	5.217
Troškovi zakupnina	2.217	2.660
Troškovi sajmovi	0	0
Troškovi reklame i propagande	2.206	3.734
Troškovi ostalih usluga	7.751	9.964
UKUPNO	75.902	120.694

Imajući u vidu specifičnu delatnost Kompanije, veliki deo ugovorenih poslova mora biti u podugovaranju kroz tzv. Posebno ugovorene radove. Radi se o kupovini satelitskih snimaka, specijalnim istražnim radovima, ekspertizama I slično. Angažovane su renomirane kompanije kao što su

HG Hidrogrupa, Zigma-Crna Gora I BiH, ImaGem-Peru, Institut društvenih nauka, Institut za biološka istraživanja, Geojanja, Hidrozavod DTD, Vekom Geo, Tehnički institut-Bijeljina, Republički hidrometeorološki zavod, Cepting, Brodarski institut-Hrvatska, Institut za gradjevinarstvo-Banja Luka I drugi.

Troškovi transportnih usluga su dominantno vezani sa velikim brojem putovanja u zemlji I inostranstvu a iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na održavanje poslovne zgrade I održavanje osnovnih sredstava.

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup poslovnog prostora u inostranstvu , konkretno u Alžiru I Jordanu.

Troškovi reklame i propagande se najviše odnose na troškove reklame I propagande u zemlji a vezani su za promociju Kompanije.

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na obnovu registracije licenci (Microsoft).

Pored ovoga **troškovi ostalih usluga** se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr.

9.10. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi neproizvodnih usluga	19.465	13.645
Troškovi reprezentacije	4.515	3.854
Troškovi premija osiguranja	6.083	5.090
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	15.396	7.860
Troškovi članarina	258	321
Troškovi poreza i doprinosa	18.704	17.629
Ostali nematerijalni troškovi	34.553	29.115
UKUPNO	98.974	77.514

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, redovnog dvogodišnjeg sistematskog pregleda zaposlenih, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa, i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka kako u zemlji tako u inostranstvu (odnos 1:1)

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (osiguranje zaposlenih u zemlji I inostranstvu, professional indemnity itd).

U strukturi **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** dominiraju bankarske usluge jer neprihvatanje srpskih banaka dovodi do višestrukog povećanja ostvarenih troškova po ovom osnovu. Visina ovih troškova je u direktnoj srazmeri sa povećanjem vanbilansne pasive po osnovu novoizdatih garancija, prvenstveno za poslove nadzora u Alžiru. Odnos troškova platnog prometa u zemlji I inostranstvu je 1:14 u korist drugih.

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, penali za nezapošljavanje invalida kao I troškovi svih poreza u inostranstvu prema lokalnom zakonodavstvu.

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl., a usluge Holdinga, saglasno Ugovoru, čine najveću stavku, tj. 31.567 hiljada RSD.

9.11. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	0	0
Prihodi od kamate po drugim osnovama	843	1.386
Svega	843	1.386
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	387
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	49	753
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	30.719	15.220
Svega	30.768	16.360
Prihodi od efekata valutne klauzule	1.978	1.454
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	0	0
Ostali finansijski prihodi	191	1.653
UKUPNO	33.780	20.853

Kretanje deviznog kursa u toku 2012 godine je uslovalo da društvo ostvari velike **pozitivne kursne razlike** koje čine najveću stavku u okviru finansijskih prihoda.

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je prihodovanje kamata po osnovu dinarskih i deviznih depozita u bankama.

9.12. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	0	0
Rashodi od kamate po drugim osnovama	2.765	1.917
Svega	2.765	1.917
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	6.113	357
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	479	546
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	16.549	14.748
Svega	23.141	15.651
Rashodi od efekata valutne klauzule	2.411	2.376
Ostali finansijski rashodi	1	1
UKUPNO	28.318	19.945

Najznačajniji finansijski rashodi su rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika koje su posledica fluktuacija stranih valuta, pogotovu US dolara kao i iz odnosa sa matičnim pravnim licem (EP Holding).

9.13. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	0	619
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	0	2.293
Viškovi	0	
Naplaćena otpisana potraživanja	0	3.228
Prihodi od smanjenja obaveza	130	3.323
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	0	
Prihodi od ukidanja rezervisanja	0	56
Ostali nepomenuti prihodi	24	33
Svega	154	9.552
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine	0	0
Nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Zaliha	0	0
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	0	0
Ostale imovine	0	0
Svega	0	0
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	154	9.552
Dobitak poslovanja koje se obustavlja	0	0
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	0	0
UKUPNO	154	9.552

Prihodi od umanjenja obaveza se odnose na prihodovanje zastarelih obaveza iz 2003. godine (dominantno domaći dobavljači).

9.14. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	0	0
Manjkovi	0	0
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	513	3.776
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	0	0
Ostali nepomenuti rashodi	4.169	509
Svega	4.682	4.285
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine	0	0
Nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	0	0
Zaliha materijala i sirovine	0	0
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana	162	22.306
Ostale imovine	0	0
Svega	162	22.306
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	4.844	26.591
Gubitak poslovanja koje se obustavlja	0	0
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	0	0
UKUPNO	4.844	26.591

Dominantne stavka u okviru **ostalih rashoda** su donacija Savezu distrofičara Srbije, sponzorstvo OK Crvena Zvezda, kao i penali i naknade štete.

9.15. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	663.368	628.177
Poslovni rashodi	640.321	603.252
Poslovni rezultat	23.047	24.925
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	33.780	20.853
Finansijski rashodi	28.318	19.945
Finansijski rezultat	5.462	908
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	154	9.552
Ostali rashodi	4.844	26.591
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-4.690	-17.039
<i>Efeti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	0	0
Rashod	0	0
Neto efekat	0	0
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	697.302	658.582
UKUPNI RASHODI	673.483	649.788
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	23.819	8.794

9.16. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	23.819	8.794
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	-1.673	11.056
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	0	2.293
Oporeziva dobit	22.146	17.557
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	27.611	2.293
Poreska osnovica	49.757	19.850
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	4.976	1.985
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	-3.381	493
Obračunati porez po umanj enju	1.595	1.492
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	23.819	8.794
Poreski rashod perioda	-1.595	-1.492
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	-1.395	-469
Neto dobitak/gubitak	20.829	6.833

Kapitalni dobitak je nastao po osnovu saglasnih knjiženja vezanih za Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti kompenzacionim aranžmanom.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu.

Obračun poreza na dobitak vrši se po stopi od 10% u skladu sa poreskim propisima, odvojeno za poslovni i kapitalni podbilans. Vrši se usklađivanje pojedinih pozicija prihoda i rashoda, a poreska osnovica se umanjuje za gubitke ranijih godina i prihode od dividendi i udela u dobiti kod pravnih lica rezidenata.

9.17. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	20.829	6.833
Prosečan broj akcija tokom godine	681.232	681.232
Neto dobitak po akciji u dinarima	30,58	10,03

U odnosu na prethodnu godinu neto dobitak po akciji je 3 puta veći.

10. BILANS STANJA**10.1. Nematerijalna ulaganja**

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (01.01.2012.)	1.195		14.686	15.881
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine			1.332	1.332
Prenos sa jednog oblika na drugi	(1.195)		1.195	0
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.160)	(2.160)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			15.053	15.053
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.01.2012.)			12.506	12.506
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			818	818
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.160)	(2.160)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			11.164	11.164
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 01.01.2012.	1.195		2.180	3.375
Stanje 31.12.2012.	0	0	3.889	3.889

Ostala nematerijalna ulaganja se odnose na licence za korišćenje specijalizovanih softvera.

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za neekret., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (01.01.2012.)		486.896	74.256			561.152
Korekcije početnog stanja						
Nove nabavke u toku godine			6.564		6.537	13.101
Prenos sa jednog oblika na drugi						
Revalorizacija - efekti procene						
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(79.558)	(5.694)			(85.252)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		407.338	75.126		6.537	489.001
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.01.2012.)		181.574	52.882			234.456
Korekcije početnog stanja						
Amortizacija za 2012. godinu		27	3.733			3.760
Prenos sa jednog oblika na drugi						
Revalorizacija - efekti procene						
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(29.823)	(5.670)			(35.493)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		151.778	50.945			202.723
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 01.01.2012.		305.322	21.374			326.696
Krajnje stanje 31.12.2012.		255.560	24.181		6.537	286.278

Dominantna je vrednost građevinskih objekata u zemlji (poslovna zgrada Energoprojekt).

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Svega		
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
JUBMES	419	429
Svega	419	429
UKUPNO	419	429
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dati dugoročni zajmovi zavisnim društvima		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	797	808
Ostalo	10.210	8.873
Svega	11.007	9.681
UKUPNO	11.426	10.110

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** najznačajnija stavka je dugoročni depozit na ime kolateralna za garanciju na projektu Alto Piura, Peru, kroz ostale dugoročne finansijske plasmane.

Dugoročni krediti dati radnicima datiraju iz 2000 godine I dati su beskamratno jer se radi o malim iznosima I socijalnog su karaktera.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Materijal	0	0
Sitan inventar	0	0
Nedovršeni proizvodi	0	0
Gotovi proizvodi	0	0
Roba	0	0
Dati avansi	9.673	8.922
Minus: ispravka vrednosti	-1.423	-1.423
UKUPNO	8.250	7.499

Dati avansi se odnose na avanse date za realizaciju podizvodjačkih ugovora koji su još u fazi realizacije.

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	0	0
Kupci – ostala povezana pravna lica	87	87
Kupci u zemlji	135.473	101.796
Kupci u inostranstvu	316.337	291.576
Minus: Ispravka vrednosti	-62.894	-58.825
Svega	389.003	334.634
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	185	1.330
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	185	1.330
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	10	25
Potraživanja od zaposlenih	2.658	1.885
Potraživanja od državnih organa i organizacija	0	0
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	0	1.682
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih	1.144	

poreza i doprinosa		
Ostala potraživanja	539	674
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	4.351	4.266
UKUPNO	393.539	340.230

Za 2012 godinu je karakterističan veći porast potraživanja u zemlji u odnosu na inostranstvo. To je posledica problema likvidnosti najvažnijeg partnera Društva u zemlji, JP EPS sa svojim kompanijama, pogotovu u drugoj polovini godine. Ipak, važno je napomenuti da je od početka 2013. godine od JP EPS sistema naplaćeno 61.709.223,94 miliona dinara, što bitno menja stanje na dan izrade bilansa.

Što se ino potraživanja tiče, važno je napomenuti da sa radi isključivo o institucionalnim investitorima iz javnog sektora (Ministarstva, državne agencije, lokalni i regionalni organi vlasti) i o poznatim kupcima. Naravno, struktura tržišta (Jordan, Peru, Alžir) ukazuje na izuzetnu specifičnost i duže rokove naplate ali je procena rukovodstva da ona ničim nije ugrožena. Štaviše, spomenuta tržišta su van tokova ekonomske krize na globalnom nivou što smanjuje rizike naplate. U korist prethodne konstatacije ide činjenica da naplate u Peruu i Jordanu idu u ugovorenim rokovima, što važi i za zemlje regiona. Iz Alžira je od 2003. do dana izrade bilansa naplaćeno skoro 9 miliona evra i uplata lokalnih avansa (ukazuje na nesporne uplate i za devizni deo avansa) za 3 velika posla nadzora brana, te starih potraživanja od početka 2013. (samo u 2013. godini naplaćeno 669.555 USD) ukazuje na kontinuitet iako su rokovi duži zbog jakog administrativnog upliva sa strogom hijerarhijom jer se radi o isplata iz državnog budžeta. Prethodnu godinu karakteriše i promena (povećanje) poreza za devizne delove faktura koje nisu bile plaćene što je prouzrokovalo novo fakturisanje za sve poslove koji nisu bili plaćeni do trenutka stupanja zakona na snagu.

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	58.825	21.885
Dodatna ispravka vrednosti	162	46.433
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	0	-6.257
Kursna razlika	3.907	0
Naplaćena ispravljenih potraživanja	0	-3.236
UKUPNO	62.894	58.825

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2012. godine kao i informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u odgovarajućem tekstu Napomena.

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	0	0
Ostala povezana pravna lica	13.500	13.500
Tekuće dospeće dugoročnih kredita	0	0
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	13.500	13.500
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	0	0
Tekuće dospeće dugoročnih kredita	0	0
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	0
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu	0	0
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu	0	0
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	0	28.285
Ostalo	16.031	32
Minus: Ispravka vrednosti	0	0
Svega	0	28.317
UKUPNO	29.531	41.817

Na pozajmicu EP Niskogradnji se obračunava kamata za potrebe poreskog bilansa saglasno zakonskim uzansama. Pozajmica je kratkoročna I produžava se svakih 6 meseci. Sredstva obezbedjenja nisu uzeta.

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod Scotiabank, Peru kao kolateral za izdavanje ponudbene i avansne garancije za projekat Machupicchu II.

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	2.966	3.311
Tekući računi (devizni)	60.355	61.664
Dinarska blagajna	0	0
Devizna blagajna	24.154	15.699
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi	0	0
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena	0	0
Ostala novčana sredstva	4.341	435
UKUPNO	91.816	81.109

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffeisen banka, Alpha banka, Hypo Alpe Adria Bank, Societe Generale Banka, Vojvođanska banka, JUBMES banka, ERSTE Banka) i
- na deviznim računima (BNA, BADR- Alžir, Scotiabank- Peru, Bank of Jordan)

10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dodatu vrednost	0	0
Unapred plaćeni troškovi	4.783	1.148
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	85	71
Potraživanja za nefakturisani prihod	34.584	0
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza	0	0
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	0	0
UKUPNO	39.452	1.219

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se u celosti odnose na projekat 'Bagerovanje Dunava' koji finansira Evropska delegacija u Srbiji i po kome će biti izdata samo konačna faktura po zavšetku posla.

10.9. Promene na kapitalu

red. broj	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, 322)	Revalorizacije rezerve (rn 330 i 331)	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	UKUPNO	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
1	AOP	401	414	427	440	453	466	479	492	505	518	531	544	557
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011	279.305	9.942			13.794	143.303	226	1.861	70.984			515.693	
2	AOP	402	415	428	441	454	467	480	493	506	519	532	545	558
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini –povećanje													
3	AOP	403	416	429	442	455	468	481	494	507	520	533	546	559
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini –smanjenje													
4	AOP	404	417	430	443	456	469	482	495	508	521	534	547	560
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011. (r.br.1+2-3)	279.305	9.942			13.794	143.303	226	1.861	70.984			515.693	
5	AOP	405	418	431	444	457	470	483	496	509	522	535	548	561
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini					888	280			6.833			8.001	
6	AOP	406	419	432	445	458	471	484	497	510	523	536	549	562
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini							109	1.861	887			865	
7	AOP	407	420	433	446	459	472	485	498	511	524	537	550	563
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2011 (r.br. 4+5-6)	279.305	9.942			14.682	143.583	117		76.930			524.559	
8	AOP	408	421	434	447	460	473	486	499	512	525	538	551	564
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u tekućoj godini –povećanje													
9	AOP	409	422	435	448	461	474	487	500	513	526	539	552	565
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka I promena računovodstvenih politika u tekućoj godini –smanjenje													
10	AOP	410	423	436	449	462	475	488	501	514	527	540	553	566
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2012 (r.br.7+8-9)	279.305	9.942			14.682	143.583	117		76.930			524.559	
11	AOP	411	424	437	450	463	476	489	502	515	528	541	554	567
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini									44.609			44.609	
12	AOP	412	425	438	451	464	477	490	503	516	529	542	555	568
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini						30.516	20		501			31.037	
13	AOP	413	426	439	452	465	478	491	504	517	530	543	556	569
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2012 (r.br. 10+11-12)	279.305	9.942			14.682	113.067	97		121.038			538.131	

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	279.305	279.305
Ostali osnovni kapital	9.942	9.942
UKUPNO	289.247	289.247

Najvećih 5 akcionara Društva su:

	<u>broj akcija</u>
Energoprojekt Holding A.D.	646.081
Lazić Arsenije	1.608
Proinvestments A.D.	1.040
Vulović Vojislav	1.002
Utma Commerce	<u>979</u>

Akcijski kapital čini 681.232 običnih akcija pojedinačne knjigovodstvene vrednosti od 410 dinara.

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Saglasno Statutu, obične akcije Društva daju akcionarima a naročito:

- pravo na informisanje i pristup pravnim aktima i drugim dokumentima i informacijama Društva
- pravo prisustva i učešća u raspravi na sednici Skupštine
- pravo glasa u Skupštini tako da jedna akcija uvek daje pravo na jedan glas
- pravo na isplatu dividendi, posle isplate dividendi na sve preferencijalne akcije u punom iznosu
- pravo učešća u raspodeli likvidacionog viška po likvidaciji Društva, a nakon isplate poverilaca i akcionara bilo kojih preferencijalnih akcija
- pravo prečeg sticanja akcija iz novih emisija i zamenljivih obveznica
- pravo raspolaganja akcijama

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija	0	0
Zakonske rezerve	14.682	14.682
Statutarne i druge rezerve	0	0
UKUPNO	14.682	14.682

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacione rezerve	113.067	143.583
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	97	117
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju	0	0
UKUPNO	113.164	143.700

Promene na revalorizacionim rezervama nastale su zbog promene poreske stope sa 10% na 15%, kao i prodaje poslovnog prostora, koji je doveo do umanjnja revalorizacionih rezervi za pripadajući deo.

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	76.930	70.984
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	-501	0
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	0	0
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19	0	0
Raspodela dobitka (dividende)	0	0
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)	0	0
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	0	-887
Ostalo	23.780	0
Dobit tekuće godine	20.829	6.833
Stanje na dan 31. decembra	121.038	76.930

Kategorija **ostalo** se odnosi na prenos sa računa revalorizacionih rezervi na neraspoređeni dobitak za pripadajući deo po osnovu kompenzacionog prenosa poslovnog prostora.

Raspodela neraspoređenog dobitka izvršena je shodno Odluci Skupštine od 19.06.2012. (tačka 3.) kako sledi:

	<u>RSD hiljada</u>
- u dividende	
- učešće zaposlenih u dobiti	
- u osnovni kapital	
- u rezerve	
- pokriće gubitka	
- neraspoređena dobit	6.333
Ukupno	6.333

Razlika između neto dobiti i neraspoređene dobiti u 2011. je posledica ispravke po poreskoj prijavi (kapitalna dobit nastala prodajom akcija EP Garanta 2011. godine)

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	0	0
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	15.624	13.561
Ostala dugoročna rezervisanja	0	0
UKUPNO	15.624	13.561

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna eksternog konsultanta.

U narednoj tabeli prikazana je struktura rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju.

Struktura rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	2012.
Radnici muškog pola	1.680
Radnici ženskog pola	1.216
UKUPNO	2.896

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i
- treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.

10.15. Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0	0
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	0	0
Obaveze prema ostalim pravnim licima	13.121	
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	350	943
Ostale dugoročne obaveze	0	0
UKUPNO	13.471	943

Obaveze prema ostalim pravnim licima obuhvataju deo dugoročnog kredita uzetog kod ERSTE Banke koji dospeva u 2014. godini, a **obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga** se odnose na terensko vozilo kupljeno na lizing za Projekat Alto Piura koje se rentira saglasno ugovoru.

10.16. Obaveze po osnovu dugoročnog lizinga

	u 000 dinara			
	2012.		2011.	
	Sadašnja vrednost	Buduća vrednost	Sadašnja vrednost	Buduća vrednost
Do 1 godine	655	1.115	564	1.046
Od 1 – 5 godina	1.004	1.672	1.507	2.615
Preko 5 godina	0	0	0	0
UKUPNO	1.659	2.787	2.071	3.661

Razlika između buduće vrednosti minimalnih plaćanja lizinga i njihove sadašnje vrednosti predstavlja kamata sadržana u ratama zakupa.

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga za terensko vozilo Toyota HILUX 4X4 se otplaćuju na period od 2011 do 2014 (37 meseci) i uz kamatnu stopu koja je na nivou 9% godišnje. Nisu data nikakva sredstva obezbedjenja.

10.17. Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	0	0
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	0	0
Kratkoročni krediti u zemlji	34.322	31.393
Kratkoročni krediti u inostranstvu	0	0
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine	43.790	0
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	655	564
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0	0
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima	0	0
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	0	0
UKUPNO	78.767	31.957

Najveći deo **ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine** se odnose na dugoročni subvencionisani kredit od Erste banke (na period od 18 meseci: 5 meseci grace + 13 meseci otplate) a manji deo na lizing vozila u Peru.

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

Banka	Val	Datum odobrenja	Datum dospeća	Godišnja kamatna stopa	Način otplate	Preostali dug u 000 RSD	Obezbeđenje
Hypo Alpe Adria Bank	EUR	22.06.2012.	24.05.2013.	3M EUR + 6,80%	O roku dospeća	34.322	Jemstvo EP Holding

Detaljnije informacije o obavezama po **dugoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Val</i>	<i>Datum odobrenja</i>	<i>Datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>	<i>Način otplate</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Obezbeđenje</i>
Erste Bank	EUR	28.09.2012.	27.03.2014.	2,50%	Mesečno, 5 meseci grace period	56.911	Jemstvo EP Holding

10.18. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	53.171	39.473
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	54.223	65.376
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	3.749	7.669
Dobavljači u zemlji	6.603	14.374
Dobavljači u inostranstvu	6.538	5.453
Ostale obaveze iz poslovanja	0	0
Obaveze iz specifičnih poslova	6.640	29.837
UKUPNO	130.924	162.182

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu, izuzev javnih preduzeća, i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 5 do 30 dana.

Kao I prethodnih godina, najveći dobavljač je Energoprojekt Holding te su I obaveze iz poslovanja najveće prema njemu, saglasno potpisanom ugovoru o pružanju usluga. Prema ključevima usvojenim na IOD EP Holding, Društvo ima najveće mesečne troškove u okviru EP sistema na održavanju poslovne zgrade (zbog ključa raspodele).

Primljeni avansi su avansi po osnovu domaćih I, pretežno, ino poslova a do uvećanja pozicije je došlo zbog uplate avansa za poslove Buzina I Tarzut u Alžiru u toku 2012 godine.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.19. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	59.017	47.057
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	0	0
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	184	184
Obaveze prema zaposlenima	1.159	1.050
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	60	89
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	31	556
Ostale obaveze	98	111
UKUPNO	60.549	49.047

Obaveze po osnovu zarada se odnose na obaveze za ino-plate koje su delom vezane za naplatu od Investitora a prema potpisanim Ugovorima o radu u inostranstvu. Manji deo se odnosi na obračunatu decembarsku zaradu koja se isplaćuje u januaru 2012.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.20. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	4.182	13.420
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	0	0
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	568	1.312
Svega	4.750	14.732
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	890	820
Obračunati prihodi budućeg perioda	0	735
Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	0	0
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	0	0
UKUPNO	5.640	16.287

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.21. Obaveze po osnovu poreza na dobitak

Obaveze po osnovu poreza na dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dobitak	2.186	0
Neto poreska sredstva/obaveze	2.186	0

Obaveze po osnovu poreza na dobitak su obračunate po poreskom bilansu, po važećoj stopi od 10%.

10.22. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto poreska sredstva/obaveze	18.889	13.519

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	13.519	13.331
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	18.889	13.519
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(1.395)	(469)

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata (gubitka) Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima, u Društvu mogu da se formiraju prvenstveno po osnovu:

- neiskorišćenih poreskih gubitaka prenetih na naredni period
- rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i
- neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) prenetih na naredni period.

Odložena poreska sredstva po svim navedenim osnovama nisu iskazana u finansijskim izveštajima Društva. Kao osnovni razlog za objašnjenje navedene

konstatacije može se navesti visoka doze neizvesnosti po pitanju buduće ostvarive dobiti Društva, na bazi kojih bi Društvo moglo da iskoristi odložena poreska sredstva za umanjeње obaveze za porez na dobit.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2012. godini prikazalo iznos od 619 hiljada RSD (u 2011 godini 178 RSD).

Društvo nema neiskorišćenog poreskog kredita iz ranijeg perioda.

10.23. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine

Imajući u vidu veliki broj ugovora u zemlji i inostranstvu, kao i veliki broj banaka i dobavljača sa kojima je trebalo biti radjeno usaglašavanje obaveza i potraživanja, u nastavku dostavljamo samo one kupce koji nam nisu dostavili potpisan IOS uz navodjenje razloga za svakog od njih. Važno je istaći da su svi domaći Kupci dostavili potpisan IOS, da su potvrđeni svi IOS-i sa dobavljačima i da su sve banke potpisale IOS-e, a iz inostranstva se očekuju od sledećih kupaca:

- ANBT, Alžir: Državna agencija za brane, kao javno preduzeće, po njihovom tumačenju nema obavezu potvrde bilo kakvih dugova sa njihove strane jer se Medjunarodni računovodstveni standardi ne primenjuju u Alžiru. Detaljno obrazloženje dato kroz tačku 10.5. Posedujemo dokument za projekte Bouzina i ORSEC (nalog za transfer za Srbiju) od 10.01.2013. godine; Iznos: 149.327
- ANRH, Alžir : Državna agencija za vodne resurse; Isto obrazloženje uz napomenu da je u toku 2011 naplaćen lokalni deo, a da je neoveren IOS samo na devizni deo. Isto obrazloženje kao prethodno, uz napomenu da posedujemo dokument od 04.12.2012. godine koji ukazuje na nespornu uplatu u toku 2013. Godine; Iznos: 20.541
- Fichtner, Nemačka: Projekat Perućica se završio u aprilu 2012, kompletan iznos plaćen 23.01.2013. godine; Iznos: 2.503
- EPCG, Nikšić: Kompletan iznos uplaćen 15.01.2013; Iznos: 5.316
- EP Republike Srpske: Projekat Sutjeska - sve uplate u roku od 90 dana, poslednja uplata 15.11.2012. (do sada naplaćeno 305.875,00 EUR) Iznos: 5.604

- PD za distribuciju električne energije “Jugoistok” Niš: Projekat završen, u posedu dokumenta o izvršenoj tehničkoj kontroli, obrazloženje knjigovodstva Jugoistoka da faktura nije stigla do njih?! Poslate nove. Iznos: 3.504

NAPOMENA: Svi iznosi su u 000 RSD

10.24. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	0	0
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači	0	0
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo	0	1.252
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari	0	0
Primljene garancije	0	0
Svega	0	1.252
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	2.577	5.923
Date garancije - devizni deo	519.844	115.544
Data jemstva - dinarski deo	291.578	325.231
Data jemstva - devizni deo	0	0
Date garancije	0	0
Svega	813.999	446.698
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	0	0
Svega	0	0
UKUPNO	813.999	447.950

Društvo ima obaveze po osnovu izdatih ponudbenih, avansnih i garancija za dobro izvršenje posla na poslovima u zemlji i inostranstvu i samo je na kreditu čiji je korisnik EP Holding od Fonda za razvoj jamac (iskazano na poziciji **Data jemstva – dinarski deo**).

Do bitnog uvećanja obaveza po osnovu **datih garancija - devizni deo** je došlo izdavanjem 12 garancija za nadzore u Alžiru (po 4 za 3 posla u Alžiru, 2 za lokalnu i 2 za deviznu valutu, tj. po 1 za avans i 1 za dobro izvršenje posla), 4 garancije za projekat Bouzina u Alžiru i 2 garancije za projekat Tarzout u Alžiru (zbirne kontragarancije za lokalnu i konvertibilnu valutu).

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

Društvo nema upisane hipoteke.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
EP Entel	1.430	0
EP Garant	1.401	0
EP Holding	8	0
Svega	2.839	0

<i>Rashodi</i>		
EP Holding	57.775	0
EP Visokogradnja	370	0
EP Garant	1.001	0
EP Entel	2.310	0
EP Energodata	7.188	0
EP Oprema	345	0
EP Niskogradnja	382	0
INEC LTD	33	0
Svega	69.404	0
Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja</i>		
EP Visokogradnja	0	1.582
EP Niskogradnja	13.587	13.587
Svega	13.587	15.169
<i>Obaveze</i>		
EP Holding	54.778	89.164
EP Garant	0	792
EP Visokogradnja	1.402	2.870
EP Niskogradnja	6.197	5.815
EP Entel	1.072	3.197
EP Energodata	847	763
INEC LTD	315	282
Svega	64.611	102.883

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje i dospevaju 15 dana nakon datuma prodaje, nisu obezbeđena, izuzev za Holding, i nemaju kamatu.

Sa 31.12.2012. godine realizovan je ugovor kojim je regulisano vanknjižno vlasništvo prodavca (Društvo) koje je držalac I korisnik prostora I Energoprojekt Holdinga kao kupca.

Sa aspekta **ključnog rukovodećeg osoblja** (širi menadžment, 13 zaposlenih), u naredne dve tabele je prikazana struktura naknade tokom godine, kao i promena salda po osnovu kredita.

Struktura naknada ključnog rukovodećeg osoblja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Kratkoročna primanja (bruto zarade i dr.)	37.880	33.551
Otpremnine	0	0
Pozajmice i ostalo	0	0
Svega	37.880	33.551

Kreditni ključnog rukovodećeg osoblja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na početku godine	0	0
Uvećanje za kamatu	0	0
Otplate tokom godine	0	0
Saldo na kraju godine	0	0

Kreditni nisu odobravani, a u okviru ključnog rukovodećeg osoblja se nalaze Direktor, 2 Direktora na izvršnim funkcijama, 5 šefova specijalizovanih biroa I 5 šefova službi.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene vrednosti zatezних kamata a nisu uključeni procenjeni sudski troškovi koji mogu nastati u slučaju sudskih odluka koje ne bi bile u korist Društva.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	4	3	7
Pravno lice	1	0	1
UKUPNO	5	3	8
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	2.383	969	3.352
Pravno lice	0	0	0
UKUPNO	2.383	969	3.352

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
M.Selenić	naknada štete u postupku prinudnog iseljenja	950
S.Stojić	isplata ino zarade po osnovu prekovremenog rada i rada u dane praznika i ost.	468
R.Orlić	isplata ino zarade	514
M.Đorđević	poništaj Aneksa Ugovora o radu kojim je određena minimalna zarada	
P.Stanišić i J.Bлагоjević	poništaj odluke Stambene komisije o dodeli stana	
Opština Čoka i Fond za kapitalna ulaganja pokrajine Vojvodine	raskid ugovora o izradi projektne dokumentacije	
M.Bojić	isplata ino zarade	501
S.Ilić	isplata ino zarade po osnovu prekovremenog rada i rada u dane praznika	919

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilikom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

<i>Tuženo Lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	0	0	0
Pravno lice	1	1	2
UKUPNO	1	1	2
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	0	0	0
Pravno lice	1.881	1.423	3.304
UKUPNO	1.881	1.423	3.304

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo Lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Opština Čoka i Fond za kapitalna ulaganja pokrajine Vojvodine	Potraživanje po osnovu neisplaćenog duga	1.881
PONTA d.o.o.	Potraživanje po osnovu neisplaćenog duga	1.423

14. DOGADJAJI NAKON BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 27. februara 2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Zecolent

Direktor

[Signature]

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ
O POSLOVANJU AKCIONARSKOG DRUŠTVA
za 2012. Godinu**

I Opšti podaci		
1. Poslovno ime	ENERGOPROJEKT HIDROINŽENJERING A.D.	
Sedište i adresa	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12	
Matični broj	07023065	
PIB	100001476	
2. Web site i e-mail adresa	www.ephydro.com info@ephydro.com	
3. Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata	BD 8069/2005 od 17.05.2005.	
4. Delatnost (šifra i opis)	7112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje	
5. Broj zaposlenih (prosečan broj u 2012)	206	
6. Broj akcionara na dan 31.12.2012 godine	250	
7. Deset najvećih akcionara (Poslovno ime):	Broj akcija	Učešće u osn. kapitalu (u %)
Energoprojekt Holding a.d.	646.081	94,84
Lazić Arsenije	1.608	0,23
Proinvestments	1.040	0,15
Vulović Vojislav	1.002	0,14
Utma Commerce	979	0,14
Karavla Milan	900	0,13
Treven Tomaž	700	0,10
Maksimović Milan	650	0,09
Kasalović Svetlana	500	0,07
Mitrović Milan	492	0,07
8. Vrednost osnovnog kapitala (u 000 din)	289.247	
9. Podaci o akcijama na dan 31.12.2010:		
Broj izdatih akcija (obične)	681.232	
ISIN broj	RSEPHIE72156	
CFI kod	ESVUFR	
10. Podaci o zavisnim duštvima	-	
11. Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće koja je revidirala poslednji finansijski izveštaj	BDO d.o.o. Beograd, Knez Mihailova 10	
12. Poslovno ime organizovanog tržišta na koje su uključene akcije	Beogradska berza, Beograd, Omladinskih brigada 1	

II Podaci o upravi društva		
1. Članovi Odbora direktora EP Hidroinženjering a.d. (jednodomno upravljanje) (Ime, prezime i prebivalište)	Obrazovanje, sadašnje zaposlenje	Broj i % akcija koji poseduju u a.d. na dan 31.12.2012.
Dimitraki Zipovski , Beograd, neizvršni direktor,predsednik	Dipl.ecc. Zaposlen u EP Holding a.d.	
Breka Nikola , Beograd, neizvršni direktor,član	Dipl.inž, Penzioner	
Bratislav Stišović , Beograd, Direktor a.d.,član	Dipl.inž, Zaposlen u EP Hidroinženjering a.d.	
Branislav Jerotić, Beograd, nezavisni direktor,član	Dipl.ecc. Penzioner	
Milan Ristić, neizvršni direktor,član	Dipl.inž, Zaposlen u EP Niskogradnja a.d.	
2. Navesti da li uprava društva ima usvojen pisani kodeks ponašanja i web-site na kome je objavljen	ima www.ephydro.com	

III Podaci o poslovanju društva

1) izvještaj uprave o realizaciji usvojene poslovne politike, sa navođenjem slučajeva i razloga za odstupanje, i drugim načelnim pitanjima koja se odnose na vođenje poslova;

Uprava je konstatovala da se poslovanje obavljalo u skladu sa usvojenom poslovnom politikom.

2) analiza ostvarenih prihoda, rashoda i rezultata poslovanja, prihoda po delatnostima, opis osnovnih proizvoda i usluga, sa posebnim osvrtom na solventnost, likvidnost, ekonomičnost, rentabilnost društva i njegovu tržišnu vrednost, kao i efektima promena u pravnom položaju društva (statusne promene)

• prinos na ukupni kapital	4,43 %
• neto prinos na sopstveni kapital	6,22 %
• poslovni neto dobitak	23.047.000,00 RSD
• stepen zaduženosti	0,57
• I i II stepen likvidnosti	I 2,02 / II 1,85
• neto obrtni kapital	284.522.000,00 RSD
• cena akcija - najviša i najniža u izveštajnom periodu, ako se trgovalo (posebno za redovne i prioritetne)	1.539,00 RSD (nije bilo trgovanja)
• tržišna kapitalizacija	1.048.416.048,00 RSD
• dobitak po akciji	30,58 RSD
• isplaćena dividenda po redovnoj i prioritetnoj akciji, za poslednje 3 godine, pojedinačno po godinama	2010.g. nije bilo isplate dividende
	2011.g. nije bilo isplate dividende
	2012.g. nije bilo isplate dividende

3) Informacije o ostvarenjima društva po segmentima (formiranim na proizvodnoj i geografskoj osnovi), u skladu sa zahtevima MRS 14 i to o:

• prihodima od prodaje eksternim kupcima	660.964.000,00
• prihodima od prodaje drugim segmentima u okviru istog društva	- -
• rezultatima svakog segmenta	Srbija 295.758.000,00 Inostranstvo 365.206.000,00
• imovini i obavezama segmenata	Jedinstveno.
• glavnim kupcima i dobavljačima (navode se kupca koji učestvuju sa više od 10% u ukupnom prihodu društva, odnosno dobavljači koji učestvuju sa više od 10% u ukupnim obavezama društva prema dobavljačima)	Kupci – JP EPS, HE Đerdap, REV doo Beograd, Drinsko-Limske HE, Elektroprivreda Crne Gore, MH Elektroprivreda Republike Srpske, ANBT Alžir, Consorcio Machu Picchu; Dobavljači – EP Holding
• načinu formiranja transfernih cena	Po tržišnom principu

4) Navesti i objasniti svaku promenu veću od 10% u odnosu na prethodnu godinu u: 2012 / 2011

• imovini i obavezama (prikazanoj po pozicijama datim u izvodu iz finansijskih izveštaja)	Pozicija „Stalna imovina“ je manja za 11,3% zbog smanjenja na poziciji „Nekretnine, postojenja, oprema i biološka sredstva“, ali je pozicija „Obrtna imovina“ veća za 19,2% po osnovu povećanja potraživanja i AVR. Kapital je neznatno iznad nivoa iz 2011.
• neto dobitku, odnosno gubitku tog društva	Ostvarena dobit je 2,7 puta veća od dobiti u 2011. godini. i korespondira sa ostvarenom poslovnom dobiti.

5) Navesti slučajeve kod kojih postoji neizvesnost naplate prihoda ili mogućih budućih troškova koji mogu značajno uticati na finansijsku poziciju društva

Imajući u vidu visok stepen naplate, kao i strukturu kupaca, tj. skoro isključivo institucionalne investitore (javna preduzeća, državne agencije, Ministarstva, lokalni organi vlasti) i rad isključivo za poznate kupce, izvesnost naplate nije ugrožena. Sudski sporovi neće uticati na formiranje značajnijih obaveza u toku 2013. godine.

6) Informacije o stanju (broj i %), sticanju, prodaji i poništenju sopstvenih akcija

Nema.

7) Ulaganja u istraživanje i razvoj osnovne delatnosti, informacione tehnologije i ljudske resurse

U toku 2012. Društvo je investiralo oko 70.000 EUR u kupovinu novih računara, za nabavku opreme, kao i za licenciranje softverskih paketa.

8) Navesti iznos, način formiranja i upotrebu rezervi u poslednje dve godine

Samo izdvajanje u zakonske rezerve (5% dobiti) u 2011.g., u 2012. nije bilo formiranja rezervi.

9) Navesti sve bitne događaje koji su se desili od dana bilansiranja do dana podnošenja izveštaja

Od dana bilansiranja do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo bitnih događaja koji bi uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.
Relevantne poslovne vesti o bitnim događajima redovno se objavljuju na web sajtu.

IV Odluka nadležnog organa društva o usvajanju godišnjih finansijskih izveštaja

Na sednici Odbora direktora održanoj dana 27.02.2013. prihvaćeni su Godišnji finansijski izveštaji i isti se upućuju Skupštini akcionara na usvajanje. Planira se da će u toku juna meseca 2013.g. biti održana redovna skupština akcionara koja će doneti odluku o usvajanju.

V Odluka o raspodeli dobiti ili pokriću gubitka

Važi prethodna napomena.
Planira se da će u toku juna meseca 2013.g. biti održana redovna skupština akcionara koja će doneti odluku o raspodeli dobiti.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Izveštaju na isti način kao za istinitost i tačnost podataka navedenih u prospektu.

Direktor društva

U Beogradu, april 2013.

mr Bratislav Stišović, dipl.inž.

4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Hidroinženjering a.d.
direktor

Bratislav Stišović, dipl. Inž.